

1988 10h4

VAKOK VILÁGA

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZÁGOS SZÖVETSEGENEK
FOLYÓIRATA

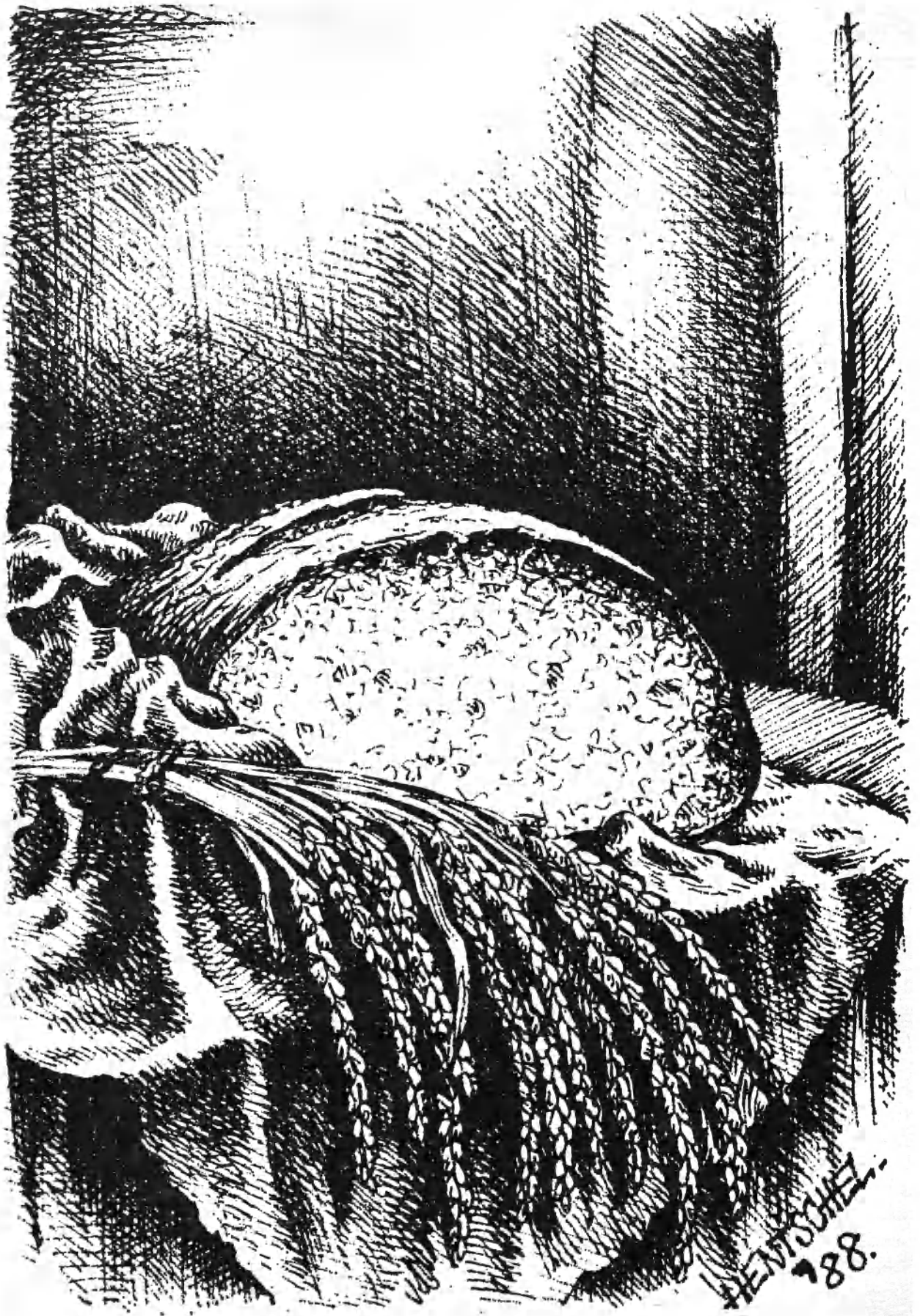
ELŐFIZETHETŐ
A MEGYEI SZERVEKNEL
ÉS A VAKOK
ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZÁGOS SZÖVETSEGENEK
KIADÓHIVATALÁNÁL:
BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

L. Braille

XLIX. évfolyam
1988 * 10. szám

Jelentés

**a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége háromtagú delegációjának finnországi tapasztalatsere útjáról
(1988. június 12-től június 19-ig)**

A tapasztalatsere út a finn és magyar szociális és egészségügyi minisztériumok közötti megállapodásba, illetve programba tervezetten jött létre. A látogatással tulajdonképpen a küldöttség viszonzta a Finn Vakok Szövetségének 1987. évi budapesti látogatását.

A finnországi vakügyi tapasztalatszerén részt vettek:

Kuminka Györgyné, a VGYOSZ elnöke,

Erhartné dr. Molnár Katalin főtítkár,

Daru Gerőné hivatalvezető-helyettes.

A tapasztalatsere út első két napján megismerkedtünk a finn vakok központi szövetségével, annak szervezeti felépítésével, működő munkacsoportjaikkal, Helsinki és Uusimaa megye látássérültejének szervezetével, a látássérültek kultúr szolgálatainak társaságával, valamint a látássérültek könyvtárával.

A finn központi szövetség 60 évvel ezelőtt alakult meg, napjainkban 17 tagegyesülete van. A központi szövetség megalakulását megelőzte más, területileg kisebb tagegyesületek létrejötte már a század elején. A szövetség jelenleg 17 tagegyesületet foglal magába, amely nemcsak a területi tagegyesületeket jelenti, hanem olyan szakirányú egyesületeket is, mint pl.

— a siket-vakok,

— a vakvezető kutyák gazdáinak egyesületei is.

A központi szövetség legfontosabb testülete a közgyűlés, amely háromévenként ülésezik és választja meg a 24 tagú képviselő testületet, mely kiegészül az ügyvezető igazgatóval. Ez a testület évente két ízben ülésezik, tavasszal és ősszel, és megszabja a főbb tennivalók irányvonalát. A közgyűlés választja a 8+1 főből álló vezetőséget, amely az adminisztrációs, a rehabilitációs és az egyesületi ügyekkel foglalkozó területek munkáját fogja össze. Ezen részegységek vezetőihez tartoznak a különböző bizottságok és működési egységek, melyekről a következőkben még említést teszünk.

A szövetségnek 8000 tagja van. A tagok felvételének a 65%-os látásfogyatékoság az előfeltétele. Itt meg kell jegyeznünk azt is, hogy a szövetségi tagság nem feltétele annak, hogy a finn látássérültek a szövetség közvetítésével bizonyos kedvezményekből és juttatásokból részesüljenek.

A testületek feladata, illetve tevékenységi köre három irányba terjed ki:

- tevékenykednek a látássérültek kedvező társadalmi elfogadtatásáért,
- irányítják a szabadidős tevékenységeket, melyeknek színterei a különböző tagegyesületek,

— olyan konkrét szolgáltatások vonatkozásában, mint a segédeszköz ellátás, foglalkoztatás, információáramoltatás, irányt szabnak.

A szervezeti felépítésnél kell szólni arról is, hogy egyes ügyekben a döntési jogot, de ugyanakkor azok felelősségét is tudatos tendenciával igyekeznek egyre nagyobb létszámú csoportokra átruházni a minél szélesebben megvalósuló demokrácia érdekében.

A központi szövetség apparátusának létszáma 250 fő, mely létszámból 130 fő a helsinki székházban dolgozik, 120 fő pedig a SOKEVA Vállalatnál, a turkui rádióállomáson, valamint a vidéki tagegyesületeknél.

A központi apparátus az alábbi működési egységekben végzi munkáját:

A *gazdasági vezető* alá tartozóan

- gazdasági irányítás,
- irodai szolgáltatások és adatfeldolgozás,
- anyagi bevételek szerzése,
- épületkarbantartás,
- technikai, tervezési munkacsoportok.

A *rehabilitációs vezető*höz tartozik

a rehabilitációs központ, mely az alábbi részterületekre tagozódik:

- területi rehabilitáció,
- gyermekek rehabilitációja,
- a felnőttkorban megvakultak tanfolyamai,
- látásnevelési tanfolyamok,
- segédeszköz szolgáltatás,
- a látássérültek nyilvántartása.

A szervezési osztályhoz tartoznak

a tagegyesületek szolgáltatásai és vezetése, az egyesületi propaganda és folyóiratok megjelentetése, a sport, mozgás, ifjúsági és háztartási kérdések csoportja, a szabadidős és kulturális foglalkozások.

Az előbbieken említett három nagy osztályon kívül különböző speciális, nagy anyagi és tevékenységi önállósággal működő egységek vannak, amelyek a központi szövetség vezetőségéhez kapcsolódnak. Ezek a siket-vakok gondjaival foglalkozó DIA LOGOS, a Vakvezető Kutya képző Iskola, a SOKEVA nevű vállalat, mely 600 fő bedolgozó munkáját is koordinálni hivatott, a hangfelvevő stúdió, és a részvénytársaság formájában működő Turkui Helyi Rádió.

Továbbiakban a finn vakügygel kapcsolatban tapasztalt azon sajátosságokat hangsúlyozzuk, amelyek a mi vakügyi rendszerünk működésétől, pénzügyi forrásaitól eltérőek, megfontolásra javasoltak és hazai keretek között, szerényebb feltételek mellett követendőek.

A szövetség 91 millió finn márkából gazdálkodik.

A bevételi források:

kb. 50% állami támogatás, 50% különböző tevékenységekből származó jövedelmek, kampányokból, gyűjtési akciókból befolyó összegek.

Az állami támogatáson kívüli összegek eredete is igen elgondolkodtató. Pl. a hangfelvevő stúdió az elkészült hangos művekre a pénzt a városi könyvtártól kapja, helyesebben az el-

készült könyveket a könyvtárnak eladják. Ily módon a központosított Braille, hangos és nagybetűs könyvtár nem tartozik a szövetség szervezeti keretébe (más épületben is helyezkednek el). A vakok által használatos könyveket a könyvtár rendeli meg és fizeti ki.

A vakok könyvellátásához kapcsolódóan kívánjuk megjegyezni, hogy a speciális megjelenésű könyvek meg is vásárolhatók. Az ár kialakításánál az alapelv az, hogy azok ne kerüljenek többre a vak ember számára a normál megjelenésű könyveknél. A különbséget a Művelődési Minisztérium hozzájárulásából fedezik.

A vakvezető kutyák kiképzésére fordítandó összeg a biztosító társaságoktól ered, az igények jelzése pedig a különböző egészségügyi szolgáltatásokon keresztül jelentkezik.

A turkui helyi adó csak anynyiban jelent Finnországban rendkívüliséget, hogy tulajdonosa a Vakok Központi Szövetsége. Ugyanis az állami rádióállomás mellett mintegy 40 helyi rádióadó működik, melyeknek tulajdonosai különböző szakszervezetek, valamint újságok kiadóhivatalai. Az 1985-ben létesült rádióadás ma már nyereséges, bevételei a sugárzott reklámokból származnak.

A SOKEVA Vállalat fő jellemzője, hogy egyik nagy megrendelője maga az állam, nem képeznek raktári készletet, megrendelésre dolgoznak, forgalmi adó kedvezményt és szállítási költség kedvezményt kapnak az államtól, és a felhasznált anyagok is állami dotációval egészülnek ki.

A vállalat 70 főt foglalkoztat központi üzemében, mely létszámból 15 fő irányító, ill. adminisztratív munkát lát el, 10 fő pedig a szállítással, raktározással foglalkozik. A vállalat feladata a 600 főnyi, bedolgozói rendszerben munkálkodó kézműves anyaggal való ellátása, a késztermékek elhelyezése.

A tagegyesületek is rendelkeznek kisebb vállalatokkal, részletes ismertetést kaptunk a helsinki és Uusimaa megyei egyesület vállalatáról, amely látássérülteken kívül más, megváltozott munkaképességű dolgozót is foglalkoztat 6,5 milliós költségvetéséből. Az állami támogatás ebből kisebb részt képvisel.

A tagegyesületek boltokat tartanak fenn, ahol az egyesületi vállalat, illetve a bedolgozói hálózat által előállított termékeken kívül más cikkeket is árusítanak, tehát kibővített kereskedelmi tevékenységeket is folytatnak a bevételi forrás növelésének érdekében.

A különböző jótékonsági akciókról is részletesebb tájékoztatást kértünk. A pénzügyítésnek mindig meghatározzák a konkrét célját és azt megfelelően propagálják. Módszereik: ajtóról ajtóra járnak persellyel, járókelőket szólítanak meg adakozásra (hazai körülmények között az ilyen módszerek nem elfogadhatóak).

Kampányt indítottak „Nézz jobban, láss többet” mottóval. A kampány során 2 finn márkáért beszerzett, műanyagkeretes, különböző színű nagyítókát 10 márkáért adtak el, főképpen az iskolás gyermekek körében. A kampányt sikeresnek tudják,

ugyanis a nyakba akasztható nagyító a gyermekek körében divattá, így keresett cikké vált.

Egyes rádióműsorok keretében felszólítják a vállalatokat, hogy telefonon tegyenek ajánlatot adományokra. A felajánlásokat ugyancsak a rádió ismerteti. Karácsonyi lapot és naptárt is adnak ki.

A központi szövetség munkájára a mennyiségi mutatókon kívül az igen magas színvonal is jellemző, amit a jól felkészült, nagy tapasztalattal bíró szakembereken kívül a legkülönbözőbb normál és vakügyi technikai segédeszközök is segítenek.

Maga a központi szövetség 6 emeletes, rendeltetésének megfelelően átalakított épületben foglal helyet. A munkaszobák tágasak, minden épületben, helyiségben, ahol megfordultunk, a világszerte híres finn formatervezés és színharmónia érvényesül.

Néhány, a szövetség munkacsoportjaira jellemző adat:

A hangoskönyvgyártó stúdióban 6 professzionális, egy fél professzionális stúdió működik, 25 felolvasóval, akik heti 3–4 alkalommal, napi 3 órát dolgoznak. A megfelelően temperált, légkondicionált felolvasó kabinok optimális feltételeket biztosítanak a zavartalan munkához.

A központi szövetség újságjait, szám szerint 10-et Telex gyorsmásolón másolják, az így készült kazettákat nem kell kicserélni és ezen megfontolásból költségkímélés céljából a hangos újságokat olcsó kazettára, felcímkézés nélkül készítik. A szövetség 10 Braille-írás-

os újságot is kiad. Itt kell megjegyezni azt is, hogy a vidéki tagegyesületek is szerkesztenek és előállítanak különböző példányszámú folyóiratokat. A hangos könyveket a „C” kazetás módszertől eltérő Clark and Schmidt berendezéssel és rendszerben készítik, ami azt jelenti, hogy 12 órás, nagy kazettákra másolják a hangoskönyveket. A Clark és Schmidt-féle módszernek hátránya is van; a könyvek lehallgatása csak speciális magnetofon készüléken lehetséges. A speciális magnetofon készüléket a könyvtár kölcsönzi ki és javításuk is centralizáltan, a könyvtárban történik.

A rehabilitációs központ csoportjai közül ki kell emelni a látás-nevelési tanfolyamot. A látásvizsgálat, a megfelelő optikai segédletek felírása, beszerzése, az eszközök használatának gyakorlása koncentráltan, egy helyen történik.

A turkui rádióállomás 1985-ben alakult meg AURA név alatt. Az AURA rádióállomás részvénytársaság formájában működik. A kezdeti veszteséges évek után 1987-ben már nyereséges volt ez a vállalkozás is.

A műsoridő heti 120 óra, melynek kb. a fele zenei anyag, másik fele általában közérdeklődésre számot tartó szöveg, nem a vakügyre orientált. Naponta egy óra időtartamú sajtószemlét sugároznak.

A rádióadó bevétele a reklámokból származik. A rádióállomás 30 km vételi körzetben sugároz. Munkatársainak száma 25 fő, költségvetésük évi 10 millió finn márka.

A Vakvezető Kutyakiképző Iskola ugyancsak új, korszerűen megépített épületben foglal helyet. A dolgozók létszáma 11 fő. A 11 fő évente 30 kutyát képez ki, illetve gondoskodik az állatok fizikai ellátásáról és ellátják a tenyésztéssel járó feladatokat is. A szövetségtől kapott költségvetés a dolgozók munkabérét fedezi, egyéb támogatásuk változó összegben a központi kórházakból származik. (A központi kórházak jelzik a területükön felmerülő vakvezetőkutya-igényt, illetve adnak javaslatot annak kielégítésére.)

A kutyákat szigorú napirendben és munkarendben tartják. A higiénés viszonyok laboratóriumi szintűek.

A leendő gazdák 3 hét összeszoktató munkában részesülnek a helyszínen, ezen idő alatt a szövetség egyik közeli üdülőjében laknak. A 3 hetet egy hét lakóhelyi összeszoktató követi. Itt kell megjegyeznünk, hogy mozgási alaptanfolyam nélkül nem lehet kutyát igényelni.

Amennyiben a vakvezető kutya gazdájának életkörülményeiben lényeges változás történik, pl. lakáscsere, újabb helyszíni összeszoktató munka következik.

A saját tenyészet természetesen igen sok munkaráfordítással jár. A 2–3 hónapos korukban családokhoz kihelyezett kölyökkutyáknak kb. egyharmada lesz alkalmas vakvezetésre. Az iskola dolgozói saját tapasztalataikat Norvégiában, Svédországban, Kanadában bővítették.

Már itt megjegyezzük, hogy igen hasznosnak tartanánk, ha

a magyar Vakvezető Kutyaki-képző Iskola dolgozói 7—10 napos tanulmányútra mennének a finn iskolába. A finn szövetség részéről a fogadókészség 2 fő részére már a közeljövőben megvan.

A központi könyvtár a szövetség szervezetén és anyagi ellátásán kívül foglal helyet. Igen tekintélyesen dolgoznak mind a Braille, mind a hangos, mind a nagybetűs kiadványok terén. A tankönyvkiadásnak külön osztálya van, mely közvetlenül figyelemmel kíséri a tanrend, — illetve tananyag változásokat.

A tankönyvkiadáshoz kapcsolódóan szereztünk arról tudomást, hogy Finnországban jelenleg 350 látássérült iskoláskorú gyermek van (évenként mintegy 30 vak csecsemőt jegyeznek). A 350 főből 70 speciális iskolába jár, ők a látássérülésen kívül más problémával is sújtottak. A többi gyermek integrált oktatásban vesz részt, pontosabban a látók normál iskoláiban végzi tanulmányait.

Finnországban a látássérültek közül 40 középiskolást és 50 egyetemistát tartanak nyilván jelenleg.

A könyvtár külön részlege a svéd nyelvű részleg. Így meg kellett állapítanunk azt is, hogy a nemzetiségi kérdést — kb. 200 000 svéd anyanyelvű ember él Finnországban — nemcsak a hivatalos és köznyelvben, kulturálódás, művészet területén kezelik példamutató nagyvonalúsággal, hanem a fogyatékosok esélyegyenlőségének biztosításával az informá-

ciók átadásának és terjesztésének területén is.

A *Látássérültek Kultúrshozjáró Társaság* taggyegete a központi szövetségnek, önálló költségvetéssel és feladatkörrel rendelkezik. Feladata elsősorban a kulturális és szabadidős tevékenység megszervezése. A vakügyi rendszernek erről a részéről sikerült sajnos, a legkevesebb információt és benyomást szerezni a torlódó programok következtében keletkezett időzavar miatt.

A finnországi tanulmányút 7 napjából 2 napot Turkuban töltöttünk. A már említett rádióállomáson kívül megismertük a dél-nyugat finnországi látássérültek társaságának vezetőit és működésüket. A társaság kb. 200 m², újonnan felépített irodahelyiségben foglal helyet. Helyi hangos újságot készítenek és fő feladatuk a segédeszköz-ellátás biztosítása.

A központi szövetséghez tartozó, Turkuban működő szociális munkás a felnőttkorban megvakultak felkutatásával, ügyeiknek intézésével, tanfolyami beiskolázásával és sorsuk nyomkövetésével foglalkozik.

A társaság rendelkezik saját bolttal is, ahol kézműipari termékeket és más kiegészítő cikkeket árusítanak. A társaság a bevételeit oly módon növeli, hogy a nagy alapterületű helyiségnek mintegy a felét fizioterápiás kezelőszobáknak rendezték be és azokat privát gyögmasszőrőknek adják bérbe, akik munkaközösséget alkotnak.

Turkuban megtekintettük a vakok hétvégi házat is.

Fenti beszámolómból is kitűn-

het, hogy a finn vakügy, mint általában a finn szociális és egészségügyi ellátás, igen fejlett mind mennyiségi mutatóit, mind szakmai színvonalát, hozzáférhetőségét illetően.

Más skandináv országok között Finnország is részt vállal a fejlődő országok vakügyi, és ezen belül foglalkoztatási programjának kibontakoztatásában.

A központi szövetségnél hosszabb időre 3 zambiai szakember dolgozik és tanul. A főtítkárr és az ügyvezető igazgató ez évben ugyancsak járt Zambiában, hogy a helyszínen tanácsukkal segítsék a munkarehabilitáció megindítását.

A finn szövetség szívesen venné magyar szakemberek bekapcsolódását a fejlődő országok munkarehabilitációs projektjeibe.

Vendéglátóink a szakmai programon kívül gondosan megválogatott szabadidő programot is szerveztek részünkre; meglátogattuk a Helsinki mellett lévő Villinki szigeten Helsinki és Uusimaa megye látássérültjeinek üdülőjét.

Tapasztalatcsere utunk egybeesett a finn—magyar baráti hét egy részével is. Ez alkalomból Helsinki város polgármestere a városházán fogadást adott, melyre a finn szövetség főtítkárával, Arvo Karvinnel meghívást kaptunk.

Ugyancsak részt vettünk a finn—magyar baráti hét fő ünnepségén is, melyet a Savoy színházban rendeztek meg.

Vendéglátóink otthonaikban is megtisztelték barátságukkal. Vendégei voltunk Pentti Lapalainen ügyvezető igazgatónak és Arvo Karvinen főtítkárnak.

Tapasztalataink összegezésével az alábbi javaslatokat tesszük a központi elnökség, illetve a Szociális és Egészségügyi Minisztérium felé:

Finnország vakügyi rendszerét — mint közismerten jó szociális ellátásuk részét — megismertük.

A mennyiségi mutatók, a segédeszközellátás, egyszóval mindazon dolog, mely a pénzügyi lehetőségek függvénye, nem hasonlíthatók hazai viszonyainkhoz.

Igen sok hasonlóságot, sőt azonosságot találtunk az elvek, a szakmai elképzelések terén.

Amennyiben a szociálpolitikát és ezen belül a vakügyi reformot meg akarjuk valósítani, a további kapcsolatot Finnországgal javasoljuk fenntartani az új minisztérium szintjén is.

A szövetség tevékenységi köreit — ezt a szükség is diktálja — ki kell egészíteni különböző, nyereséget, hasznot hozó tevékenységekkel, s ennek megfelelően az Alapszabályt módosítani kell. Ezen problémakört a szövetség központi elnöksége 1988. évi munkatervébe beiktatta. Konkrét elképzeléseinket e tárgyban a jelzett központi elnökségi ülés elé terjesztjük.

A szövetség fennállásának 70. évfordulója kiváló alkalom a társadalmi szemlélet továbbformálására, a szövetség ismertté tételére, valamint társadalmi elismerésének növelésére. Ezzel kapcsolatban kívánalom és elvárás, hogy a vakügyi rendezvényeken a társadalom pozicionált, tekintélyes személyiségei sűrűbben jelenjenek meg, hangsúlyozva ezzel a vakügyi

események, rendezvények fontosságát.

Igen fontos, hogy hazánk — tapasztalva az irántunk megnyilvánuló rokonszenvet — szerény lehetőségeink ellenére vegyen részt az európai, illetve a nemzetközi vakügyi mozgalomban. Néhány szakemberünk szaktudása, felkészültsége erre alapot ad. Ehhez kapcsolódóan igen fontos azonban a szorgalmazása és a támogatása annak, hogy a szövetségi munkatársak nyelvtanfolyamokon vegyenek részt.

Javasoljuk továbbá, hogy már ez évben a Vakvezető Kutyaképző Iskola két dolgozója — a finn testvérszervezet meghívásával élve — tapasztalatcserére utazzék ki. Anyagi fedezetet erre a célirányzott adomány-számla biztosít.

A jövőre nézve kérjük és javasoljuk, hogy a Nemzetközi Kapcsolatok Főosztálya fordítson nagyobb gondot és figyelmet a szövetség útjainak adminisztratív előkészítésére, hiszen ezek az utak munkát jelentenek, a róla való beszámolás kötelezettségével.

Végezetül köszönetet kell mondanunk mindazoknak a szervezeteknek, melyek a tapasztalatcserét lehetővé tették; így a Szociális és Egészségügyi Minisztériumnak, a szövetség központi elnökségének és nem utolsósorban a vendéglátó finn központi szövetségnek.

Budapest, 1988. július hó

*Daru Gerőné
hivatalvezető-h.*

*Erhartné dr. Molnár Katalin
főtítkárnő*

*Kuminka Györgyné
elnök*

Tudósítás

az 1988. augusztus 25-i elnökségi ülésről

Az ülésen 12 elnökségi tag volt jelen, valamint Kisgyörgyné Cziráki Andrea a Szociális és Egészségügyi Minisztérium képviselőjében, mint szövetségünk instruktora, és az egyes napirendi pontok ismertetéséhez, beszámolóhoz Hanuszka József Heves megyei titkár, dr. Baranyi Imréné Szolnok megyei titkár, dr. Molnár Antal, Nyúl Győző és Pálffy Lászlóné.

A napirendi pontok sorra vitel előtt Csengeri József kért szót és javasolta, hogy vegyük fel tárgyalási témáink közé ezen elnökségi ülésen a látássérült erdélyi menekültek ügyét. Ezen

javaslatot az elnökségi tagok egyhangúlag elfogadták.

Az 1. napirendi pont keretében Hanuszka József titkár írásos beszámolóját egészítette ki, tolmácsolva a tagság örömét és köszönetét az új helyiséggel kapcsolatban. Felvetette az újabb körzetek létrehozásának tervét Heves megye területén, melynek indoklásául előadta, hogy ezáltal közelebb jutna a megye vezetősége a tagsághoz és közvetlenebb lenne a sors-társak egymáshoz való kapcsolata, valamint a kisebb csoportokban tartott taggyűléssel megtakarítanák a terembért.

Mivel a tagságnak minden

ügyintézésre Egerbe kellene utaznia, az elnökség nem javasolta az említett három körzet létrehozását.

Az elnök e határozathoz a következő kiegészítést fűzte: amennyiben saját, jól megközelíthető központtal tervezik a körzetek kialakítását — mely a tagság ügyintézését könnyítené meg — természetesen az elnökség támogatja a körzetek létesítését.

E beszámolóban vetődött fel a gyengénlátók problémája. Hanuszka József javasolta, hogy a gyengénlátók tagként való felvételének lehetőségét támogassuk (a 67⁰/₀-nál jobb látásteljesítménnyel rendelkező látásérülteket is fel tudjuk venni), valamint részükre a kedvezmények körét bővítsük.

E témával a következő elnökségi ülés foglalkozik részletesebben, s ezen javaslatok akkor kerülnek a testület elé.

A beszámoló elfogadását követően az elnökség Hanuszka József titkárt — munkája elismerésül — jegyzőkönyvi dicséretben részesítette.

Második napirendi pontként Szolnok megye szervezeti életéről dr. Baranyi Imréné számolt be, aki 10 hónap munkáját tárta elénk. Komoly gondot jelent a munkában a tagság passzivitása és a helyszűke. Erhartné dr. Molnár Katalin ígéretet tett arra, hogy segít e gond megoldásában — az októberi elnökségi ülésen ezen problémákra visszatérünk, hiszen más megyék is hasonló helyzetben vannak — s egyben felkérte a titkárnőt a lehetőségek felkutatására a helyi körülmények ismeretében.

A központi elnökség tagjai elismerésüket fejezték ki dr. Baranyi Imréné és adminisztrátora eddigi áldozatos tevékenységéért. Igen jó, hogy új titkára és adminisztrátora van e szervezetnek. Az eddigi 10 hónap bizonyíték arra, hogy mindketten lelkes harcosai a vakügynek és így megvan a remény arra, hogy megújul Szolnok megye látássérültjeinek szervezeti élete.

A szervezet titkárát és adminisztrátorát eddigi aktív, odaadó munkálkodásuk elismerésül az elnökség jegyzőkönyvi dicséretben részesíti.

A beszámolók értékelését követően határozatot fogadott el az elnökség arra vonatkozóan, hogy a mostoha sorsú megyék helyiségproblémáit felülvizsgálja, s a megoldások ügyében lépéseket tesz. (A felmérést illetően a főtítkárnő már intézkedett s a munkatervbe felvette e kérdést Kuminka Györgyné elnökkel egyetértésben.) Ezen határozat végrehajtásának felelőse Erhartné dr. Molnár Katalin főtítkárnő, a határidő pedig 1989. március 31.

A harmadik napirendi pont az ellenőrző bizottság beszámolója volt, mely két megyei szervezet munkájával kapcsolatos panasz-bejelentéseket, s a vizsgálat tapasztalatait tárta az elnökségi tagok elé.

A Borsod megyei problémákat — dr. Kiss László igazolt távolléte miatt — a következő elnökségi ülésen tárgyalja meg a testület.

Békés megyében tapasztalattal kapcsolatban az elnökség négyponthoz javaslatot fogadott el:

— Történjen meg a munkajogi felelősségrevonás.

— A tagfelvétel a vakok személyi járadékát megállapító határozat, valamint ennek hiányában a lakhely szerinti szemész szakorvos lelete alapján történhet.

— A megbízólevelek kiadásával kapcsolatban elvi útmutatót kell készíteni és megküldeni a megyei szervezeteknek.

— Felmerült az az igény, hogy az alapszabályban nem eléggé határozottan megfogalmazott problémákat, döntéseket, intézkedéseket javaslatként továbbítsa az elnökség az alapszabályt előkészítő bizottságnak, hogy az új alapszabály szerkesztésénél ezeket figyelembe vehesse.

Az ellenőrző bizottság előterjesztette az 1988. évi március 13-i választások előkészítésével kapcsolatos állásfoglalását, mely szerint a balatonboglári titkári értekezlet nem a demokratizmust, hanem a spekulációs lehetőségeket szolgálta. A beszámolóval kapcsolatban élénk vita alakult ki az elnökségi tagok körében. A vélemény abban közös volt, hogy a választásokkal kapcsolatos szabályzatokat az új alapszabályban részletesebben ki kell dolgozni és a félreértés lehetőségét kizáróan kell megfogalmazni. Az állásfoglalást az elnökség nem fogadta el és e témát határozat nélkül zárta le.

A 4. napirendi pontra idő hiányában nem került sor. A finnországi útbeszámolót a főtítkárnő eljuttatja az elnökségi tagok részére.

Az 5. napirendi ponthoz a II. negyedévi határozatokat a

jelenlevők írásban megkapták. A határozatok végrehajtása többnyire határidőre megtörtént, vagy ennek érdekében az intézkedések folyamatban vannak.

A 6. napirendi pont keretében — egyebek között — Erhartné dr. Molnár Katalin a következőket adta elő:

— A Heves megyei szervezet fénymásolót szeretne vásárolni, mellyel Nógrád megyének is segítene. A 220 000 Ft kiadást az elnökség nem szavazta meg.

— Az etióp szövetség 3 tagja szeretne hazánkba jönni. A költségeket nekünk kellene vállalni. Ezen kérelmet — a jelenlegi anyagi körülményekre

hivatkozva — az elnökség elutasította.

— A főtktár javaslatot kér tiszteletbeli tagokra, akik tagságuk igazolásául kis lapot kapnak (a pártoló tagok kapnak tagkönyvet).

— A látássérült erdélyi menekültek részére — az elnökség határozata értelmében — az ideiglenes tartózkodási engedély alapján ideiglenes tagsági könyv adható ki: gyengénlátók részére fénykép nélküli, vakok részére fényképpel ellátott, mely a magyarországi látássérültek kedvezményeire jogosít.

Az ülés Kuminka Györgyné elnök zárszavával ért véget.

Fehér Anna

védelme, a hátrányos helyzetűek segítése, további családsegítő szolgáltatások létrehozása. Arról is beszélt, hogy mit kell tenni azoknak a családoknak, akiknek sorában látássérült is van. A családnak és a társadalomnak mindent meg kell tenni a látássérültek védelme érdekében. A megyei szervezet a családlátogatások során rendszeresen felkeresi a látássérülteket.

A gyűlés után a tervezett baboccai séta a rossz idő miatt elmaradt. Ezért a községi tanács egyik jelenlevő előadója a találkozó színhelyén beszélt a község néhány nevezetességéről. Így a Törökhatyás nevű részről és a termálfürdőről. A Törökhatyás területén folyó ásatások során feltárás alatt van egy régi kolostor. Ezen a területen feltárták egy török-kori fürdő maradványait is. Végül a termálfürdőről tartott ismertetőt az előadó.

Ezután az Öregek Napközi Otthonában ebéddel vendégtették meg a jelenlevőket. Ebéd után baráti beszélgetés következett az otthon lakóival.

Csik Lajos

FERTŐD — BÜKFÜRDŐ

Szövetségünk Komárom megyei szervezete 1988. augusztus 3-án kirándulást szervezett a címben szereplő településekre. A Komárom Megyei Művelődési Központ kedvezményes térítés ellenében bocsátotta autóbuszát a kirándulók rendelkezésére.

Reggel hét óra után néhány perccel indultunk el utunkra.

Megyei tudósítóink jelentéseiből

FALUNAP BABOCSÁN

Szövetségünk Somogy megyei szervezetének barcsi körzeti csoportja 1988. július 15-én falunapot tartott Babocsán. A találkozó a község Öregek Napközi Otthonában délelőtt tíz órakor falugyűléssel kezdődött. A gyűlés szociálpolitikai és családvédelmi kérdésekkel foglalkozott.

A rendezvényt Szilovics András, a barcsi körzeti csoport elnöke nyitotta meg. Beszélt a gyűlés jelentőségéről, majd ismertette a találkozó programját. Ezután az óvodások szavaltokból és énekszámokból álló műsort adtak elő. Ezt követően a községi tanács szociálpolitikai előadója Babocsa szociális hely-

zetéről tartott előadást. Többek között elmondta, hogy sok gondot fordítanak az idősek, a különböző sérültek, köztük a látásfogyatékosok ellátására.

Ezután e sorok írója, a megyei szervezet elnöke, a megyei Családvédelmi Tanács tagja ennek a szervezetnek a működéséről, és a látássérültek családvédelméről tartott előadást. Elmondta többek között, hogy 1986-ban Kaposvárott megalakult a megyei Családvédelmi Tanács, mint javaslattevő, tanácsadó testület, melynek 35 tagja van. A testületben van orvos, jogász, tanár és munkás is. A tanács fő feladata a családok épségének megőrzése,

Győrön, Csornán, Kapuváron át érkeztünk meg Fertődre. Ott a helyi Építőipari Szövetkezet kultúrtermében fogadtak bennünket, majd rövid ismertetőt hallgattunk meg a jelentős és jól működő szövetkezet munkájáról. Ezután felkerestük a község római katolikus templomát, amelyet az adományok felhasználásával az említett szövetkezet épített fel a II. világháború utáni években. A modern templom belsejének szépsége, minden cikornyától mentes egyszerűsége mindent megragadott. Innen a híres fertői kastélyba mentünk, amely ma hazánk legnagyobb ilyen épületegyüttese. A kastélyt Esterházy Miklós herceg építtette Martinelli olasz építész tervei alapján, a versaillesi kastély mintájára. A herceget egyébként fényűző életmódja, pompaszeretete miatt „fényes Miklósnak” is szokták nevezni. 1763-ban kezdték el építeni a kastélyt, majd elkészült az Operaház és a Muzsika-ház. 1773-ban, Mária Terézia látogatásakor avatták fel a báb-színházat és a kínai mulatóházat. A kastélynak 126 szobája van, ebből 25 áll a látogatók rendelkezésére. Az épület Esterházy Miklós haláláig élte fénykorát. A herceg szolgálatában itt élt és dolgozott Jozsef Haydn, aki a komponálás mellett karmester és egyúttal az uradalom zenei életének irányítója is volt. A kastélyt hatalmas park övezi, amelyben egykor évszázados fák, különböző növények és virágok, szökőkutak, vízesések, barlangok voltak. Esterházy Miklós halála (1790) után a kastély állaga

romlásnak indult. Az évszázados elhanyagoltság után csak 1904-ben épült újjá, amikor is Esterházy Pál Antal lakóhelyéül választotta. A II. világháború hatalmas károkat okozott az épületben. Ezután a helyreállítási munkálatok csak 1957-ben kezdődtek meg. A kastély jelenleg is renoválás alatt áll, egy részében kertészeti szakközépiskola, másikban pedig zeneiskola működik. A látogatható termekbe mi is bementünk és tapintás útján is gyönyörködhettünk a régi szép faragott bútorokban, eszközökben, amelyeknek művészeti értéke ma már szinte felbecsülhetetlen.

Ezután a Vas megyei Bükfördőre utaztunk. Ebéd után fürdés, napozás következett, amelynek egy hirtelen kitört zivatar vetett végett. Ám a vihar nem szegte kedvünket, vidám hangulatban a késő esti órákban érkeztünk vissza Tatabányára.

Ezúton is szeretnénk köszönetet mondani a segítőknek, szervezőknek az élményekben gazdag, tartalmas és sikeres kirándulásért. A nagy érdeklődésre és túljelentkezésre való tekintettel augusztus 30-án megismételtük ezt a kirándulást, ugyanezen az útvonalon és helyszíneken. *Várvoölgyi János*

KIRÁNDULÁS GYOPÁROSFÜRDŐRE

Békés megyei tudósítónk, Sütő Klára a megyei szervezet orosházi körzeti csoportjának gyopárosfürdői kirándulásáról számolt be.

Délelőtt utaztak a közeli neves fürdőre. Ebéd után a kirándulók egy része fürdással, a másik pedig sétával, nézelődéssel töltötte el a délutánt. Mini

mindig, ezen a napon is igen sokan voltak a kedvelt fürdőhelyen.

A kirándulók egy kellemes nap emlékével az esti órákban érkeztek haza. A résztvevők nevében a tudósító ezúton is köszönetet mond mindazoknak, akik ezt az utat lehetővé tették.

MAKÓI SORSTÁRSAINK BUDAPESTEN

Csongrád megyei szerveztünk makói körzeti csoportjának tagjai a helyi Szakmunkásképző Intézet autóbuszával egynapos kirándulást szerveztek a fővárosba. Szeged és Kecskemét érintése után útjuk első állomása Ócsa volt, ahol megtekintették a műemlék templomot és a faragott kopjafairól híres temetőt.

Budapestre érkezve felkeres-

ték a város ismert nevezetességeit: a Tudományegyetemet, a Citadellát, a várat, a Mátyás templomot, a Halászbástyát, az Országházat, a Margitszigetet és a Vérmezőt.

A mintegy 400 km-es kirándulás után mindenki élményekkel gazdagodva tért haza otthonába.

Készült Szabó István makói sorstársunk tudósítása alapján

BORSODI HÍREK

Kis Varga József miskolci tudósítónk hosszabb levélben számolt be a megyei szervezet vezetőségének szokásos negyedévi üléséről, melyen egyebek között a következőkről kapott tájékoztatást a testület:

— Június 11—14. között 35 borsodi sorstárs Pécsre és Harkányba kirándult. Az első két napon Pécs nevezetességeivel ismerkedtek, a harmadik nap Harkányban fürdőzéssel telt el.

— Szilágyi József sorstársunk tájékoztatta az egybeülteket az ózdi 8 hetes Braille írás-olvasás tanfolyam eredményeiről. Négy fő az alapoktatás anyagából sikeres vizsgát tett. Itt mondjuk el, hogy a jelenlegi vezetőség két ciklusa alatt eddig 39-en tettek sikeres vizsgát pontírás-olvasásból. Mezei Istvánné területfelelős bejelentette, hogy Mezőkövesden még az ősszel meg lehet indítani egy 5—6 fős hasonló tanfolyamot, melyhez a tanács helyiséget bocsát rendelkezésre.

— A vezetőség az ülés során úgy határozott, hogy szeptember 16-án autóbusszus kirándulást szervez Mezőkövesd Hőfürdőre — a tagok számára térítésmentesen. A gépkocsit a miskolci szociális otthon igazgatója bocsátja rendelkezésre.

— A megyei szervezet elnöksége a csoport fennállásának 35. évfordulója alkalmából szavalóversenyt hirdetett meg szeptember 30-ra. A testület úgy határozott, hogy a verseny valamennyi résztvevője jubileumi emléklapot kap, az első három helyezett pedig 1000, 700, illetve 400 forint jutalom-

ban részesül. A vetélkedőt háromtagú zsűri értékeli.

— Dédestapolcsány Vöröskereszt Szervezete 8000 forintos adományt juttatott el a megyei szervezethez, mellyel az iskolaköteles vak gyermekeket kívánják segíteni. A megyében 13 nyilvántartott látássérült gyermek van, közülük is a leginkább rászorultak részesültek

az adományból. A vezetőség ez úton is kéri a vak gyermekek szüleit, hogy közösen keressék a kapcsolatot fiaik és lányaik jövője érdekében.

Levele végén tudósítónk néhány olyan borsodi látássérült fiatalt mutat be, akik erős akarral, nagy szorgalommal tanulnak, művelődnek és munkatársaik meglegedésére eredményesen dolgoznak.

BÚCSÚ MOHÁCSI FERI BÁCSITÓL

Mohácsi Ferenc 1901-ben született Romhányban. Az iskolai tanulás mellett a 13 éves fiú édesapja műhelyben kovácmesterséget tanult. 15 éves korában a tüzes vas megmunkálása közben egy izzó vasszilánk fúródott a jobb szemébe. A baleset gyulladást okozott, mely ráterjedt a másik szemére is. A kegyetlen sors csapása végül mindkét szemére megvakította. Ez után került — 16 évesen a — Budapesti Vakok Intézetébe. Itt kosárfonó mesterséget tanult és elsajátította a pontírás-olvasást is. Budapesten élt, itt vette el első feleségét. Házaságukból két leány született. Feleségének halála után, 1941-ben gyermekeivel Miskolcra költözött. Itt a Diósgyőri Gépgyárban dolgozott, mint MEO-s, egészen nyugdíjazásáig. 1953-ban Szilágyi Józseffel és sorstársaival megalakították a Vakok és Csökkentlátók Miskolci Helyi Csoportját. Itt ismerkedett meg Bujáki Erzsébettel, a Csokoládégyár dolgozójával, akit 1962-ben feleségül vett. Erzsike néni 1959-től szintén tagja a szövetségnek. 26 évet éltek együtt szeretetben és békeességben. Kezdetben

mindketten tagjai voltak a kultúrcsoportnak. Feri bácsi szavalt, énekelt és tagja volt az énekkarnak is. A műsorokra úgy készült, hogy felesége soronként olvasta fel a verset, melyet együtt szavaltak el otthon. Ennek köszönhetően a színpadon soha nem tévesztett. 1985-ben tanácsi lakásukat visszaadva, beköltöztek abba a szociális otthonba, melyben évente több ízben is műsort adtak.

A sors újabb csapása az, hogy el kellett temetnie fogadott fiát és egyik lányát. Feri bácsit az 1986. évi vezetőségválasztó taggyűlésen, mint szervezetünk egyik legidősebb, de legaktívabb tagját, élete végéig tiszteletbeli, örökös elnöknek választották meg.

Az erősen dohányzó Feri bácsi az utolsó években kialakult tüdőrákban halt meg 1988. május 26-án 87 éves korában. Emlékét mindannyian szeretettel megőrizzük. Nyugodjék békeességben!

Feri bácsit, elhunytát követően a Braille-emlékérem bronz fokozatával tüntették ki.

Kis Varga József közlése nyomán

DR. BODOR ÖDÖNNÉ

Elmúlt egy év

1987. június 6-án újjá alakult a VGYOSZ budapesti és Pest megyei szervezetének telefonos szakcsoportja. Ötvenöt taggal indultunk. A szakcsoport elnöke: Kardos Jenő. Vezetőségi tagjai: Pinviczki József elnökhelyettes, Tóth János oktatási felelős, Szabó György és Pásztor Béláné szervezők, valamint dr. Bodor Ödönné, pótag.

Eddig az alakuló gyűlésen kívül három összejövetelünk volt, klubdelutánál egybekötte. Ezek az összejöveteleken igyekszünk beszámolni a tagságnak a vezetőség munkájáról és az elért eredményekről. A klubdelutánok egyikén egy szakmai előadást hallgattunk meg, melyet a Posta szakembere tartott, egy másikon pedig orvosi előadás részesei voltunk, mely a halláskárosodásról szólt.

A budapesti és megyei szervezet elnökségén keresztül egy beadvánnyal fordultunk a VGYOSZ központi elnökségéhez, melyben kértük, hogy a vakok számára a telefonkezelői munkahelyek megőrzése, vagy megtartása érdekében illetékesekkel tárgyaljon. Szeretnénk, ha szövetségünk tárgyalna arról is, hogy azok a vállalatok, ahol vakok dolgoznak, és ahol új típusú központok vannak, ha lehet, vásárolják meg a vakügyi segédeszközöket sorstár-

saink számára (Opton, Omni-vox stb.).

Szövetségünkben alapfokú oktatás is van, melyet Pinviczki György titkár tart. Gyakorlati oktatóink több típusú gépeken oktatnak. Ilyenek egyebek között az EP—128, az RX—630, a CA—42/b és a CA—41-es.

Jelenleg hetvenhat tagunk van. Szeretnénk eredményesen működni az elkövetkező időszakban is. Fontos célkitűzésünk taglétszámunk növelése; ennek érdekében minden budapesti vagy Pest megyei tagtársunkat szeretettel várunk csoportunkba. Negyedévenként jövünk össze, hogy megbeszéljük problémáinkat, eredményeinket. Ezek a delutánok színesek, érdekesek. A harmadik negyedévben szeretnénk, ha az interközpontból jönne valaki előadást tartani.

Mint említettük, csoportunk munkájában minél több résztvevőre számítunk. A belépni szándékozók Pásztor Bélánál (telefon: 126-460, munkanapokon 9—15 óráig) vagy dr. Bodor Ödönnél (telefon: 642-000, munkanapokon 8—15 óráig) jelentkezhetnek.

Ezúton is köszönjük a budapesti és Pest megyei szervezet és a központi elnökség bizalmát és támogatását. Szeretnénk, ha nem csalódnának bennünk.

SZONDA KLÁRA

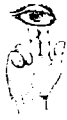
Virágkarnevál...

A nagy „homokórán” megint lepergett egy esztendő; apró szemcséi, a napok, váltakozva hoztak jót is, rosszat is, már ahogy ez elrendeltetett. Az idő kerekével együtt forog a világtörténelem kereke is, és egyik sem áll meg egy pillanatra sem. Augusztus 15-én emlékeztünk első királyunk, Szent István halálának 950. évfordulójára. Milyen irgalmatlanul hosszú idő ez egy nemzet életében? Még akkor is az lenne, ha a történelem mindig csak a napos arcát mutatta volna felénk. Ám, mint ezt nagyon jól tudjuk, ez nem így volt, nagyon is nem! Államalapító Szent István királyunk örömmel fogadott országába idegeneket, mert tudta, hogy hazája csak akkor maradhat fenn, ha a környező népekben barátokra, segítőtársakra talál.

Csak hát a történelem forgandó. Mert jöttek ugyan idegenek, de közöttük sok nemkívánt náció is: tatár, török, meg mindenféle népség törve, zúzva, pusztítva maga körül mindent és mindenkit. Csoda, hogy még megvagyunk!

Szerencsére, ma már nem kell félni, ha idegen szót hallunk az utcán, mert az idegenek manapság nem nyilat, parittyát, rabláncot meg gépfegyvert hoznak, hanem barátságot és jó kemény valutát államháztartásunk elég lapos pénztárcájába.

Mindezek az alatt jutottak eszembe, miközben augusztus

20-án, az intézet kertjében hallgattam a már hagyományos — sorban a tizenkilencedik — debreceni virágkarnevál vidám, eleven zsongását.

Ez évben 18 virágkompozíció vonult a városon át, a Nagyerdő óriás tölgyei alatt a stadionba. A külföldi csoportok a francia, a japán, a kínai, a lengyel, az olasz, a nyugatnémet, a skót és a szovjet népet képviselték. Az illatos, színes virágkocsik között a többféle zenekar hangjaira együtt táncolt a végig a hosszú utat a kül-

földi vendégsereg a magyar házigazdákkal. Ezt látva és hallva, jó és szép érzései támadtak az embernek. Lehetne ezt így másutt is és többször is, mert nem kell hozzá egyéb, csak egy kis jóakarattal, melyből lassan majd kihajtana az egymás iránti igaz szeretet, hiszen egy Földön kell élnünk, melyet tágitani nem lehet.

A jó érzésű emberek békében megférnek kis helyen is: ezt bizonyítják évről évre a debreceni, színpompás virágkarneválok.

A nyár második napján

Június 2-án reggel munkába igyekeztem.

Korán volt még, hűvös szél fújt és az időjárás lelombozta az emberek hangulatát.

A 74/a jelzésű trolibuszon az én hangulatom is lelombozódott. Egy jól fészült Úr és egy illatos Hölgy állt mellettem és beszélgettek. A jól fészült ingerülten mesélte a vele történeteket.

— Tegnap sürgős ügyben munkahelyemre szerettem volna betelefonálni. Hosszas kísérletezés után sikerült, ám amikor a telefonkezelő végre felvette a hívást, a kért mellékállomás kapcsolását megtagadta.

— Miért nem szólsz a főnöködnek? Ideje lenne már rendet teremteni abban a központban — mondta az illatos Hölgy.

— Ugyan már — válaszolta rezignáltan a jól fészült Úr. — Semmi értelme. Hiszen világatlan a kezelő. Miért ártsak neki?

Mint már említettem volt, az iménti beszélgetés hallatán az én hangulatom is lelombozódott. Magam is telefonkezelő vagyok. Hazánk korszerűtlen alközponti hálózata egyébként is sok kívánnivalót hagy maga után. Érthetetlen, hogy emberek bosszantására miért kell meg nem felelő magatartással rájátszani. A telefonkezelőnek nincs joga megtagadni a kért mellékállomás kapcsolását. Új szelek fújnak hazánkban. A termékszerkezet átalakítása, új gazdasági kibontakozás megvalósítása a cél. A telefonalközpont-kezelő ebben a megváltozott helyzetben igen sokat segíthet. Nem szabad elfelejteni azt sem, hogy szolgálat is.

Amikor munkahelyemhez közeledtem, ilyen gondolatok foglalkoztattak. Leszállás után cseppet sem csodálkoztam azon, hogy senki sem fogott meg, segítséget felkínálva senki sem kérdezte meg, hová kívánok menni.

*Kovács István
telefonkezelő*

ABLAK

Kézművesből művész

*(Megjelent a Csepel c. lap
1988. július 29-i számában)*

Milyen különös is az emberi természet! Nemegyszer hallunk egészséges, fiatal emberekről, akik — elvesztve önmagukat és az életbe vetett hitüket — alkoholisták, kábítószeresek, öngyilkosok lettek. Ugyanakkor hallhatunk beteg (gyakran súlyos beteg) emberekről, akik harcolnak, hogy újra talpra tudjanak állni, és küzdelmük eredményeképpen teljes értékű emberként illeszkednek újra be a társadalomba.

Ilyen nem mindennapi sors jutott a bognárból lett fafaragónak, Brozovics Mihálynak is. 38 éves volt csupán, mikor látása annyira megromlott, hogy 100%-os rokkantnak nyilvánították és nyugdíjazták. Brozovics Mihály tulajdonképpen vak. A világból elmosódott foltokat lát csupán, de finoman megmunkált alkotásai láttán ez szinte hihetetlennek tűnik.

— Egész családom kerégyártóként dolgozott, apám is, nagyapám is, így magától értetődő volt, hogy én is ezt a szakmát tanulom ki — meséli gyermekkoráról Mihály bácsi. — Egészen fiatal voltam, de már akkor is nagyon szerettem rajzolni, festeni, faragni. Még lehetőségem is lett volna tanulni, de édesapám nem engedte. Ragaszkodott ahhoz, hogy én is kerégyártó legyek.

Azután a sors közbeszólt. Jött a háború és a 18 éves fiút katonának vitték. A Budapest alatti harcok során sebesült meg, több szilánkot kapott, és ekkor érte a légnyomás is, amely néhány évvel később látásának fokozatos romlását okozta.

Szülőfalujából, Újkécskéről 1949-ben költözött fel feleségével Budapestre. Eleinte tűzoltóként dolgozott, de romló látása miatt le kellett szerelnie. Lakatosként, majd asztalosként kereste a boldogulás útját, míg nem 1964-ben el kellett fogadnia a szomorú tényeket. Ám a tények elfogadása nem jelent egyben beletörődést is. A kezdeti letargia után dolgozgatni kezdett: bútorfelújításokat vállalt. Később feltámadt a régi, el nem feledett szenvedély, a faragás is.

— Kezdetben apró állatfigurákat csináltam. Képzatelem segítségével minden előzetes terv vagy rajz nélkül készültek az első szobrok, és azóta is így dolgozom. Szobraimat tulajdonképpen a gyerekek fedezték fel. Tavasszal, amikor jó idő volt, gyakran kiültem a közeli térre és ott dolgozhattam. Az iskolából kijövő gyerekek körbeálltak, figyelték, hogy mit csinálok. Így vettek észre a tanárok, és egyszer meghívtak egy iskolai táborba. Ha jól emlékszem, ez 1976-ban volt. Azóta foglalkozom rendszeresen fafaragással.

A gyerekeknek jó szemük volt. Az azóta eltelt évek alatt Brozovics Mihály alkotásaiból számos kiállítást rendeztek. A XX. kerületi Tanács, a VI. kerületi Népfront, a SZOT, a

VGYOSZ szervezett műveiből tárlatot, kértek tőle szobrot az ismert kecskeméti naiv gyűjtemény részére, 1987 óta pedig állandó kiállítás nyílt műveiből a soroksári Helytörténeti Múzeumban.

— Én most is ugyanolyan vagyok, mint azelőtt. Sajnos, mióta kiállításaim vannak és foglalkoznak velem az újságok, azóta néhányan nem úgy viselkednek velem, mint régen. Különösen szülőfalumban bánt ez, ahol ma már időnk nagyobb részét töltjük. Nem akarjuk egyedül hagyni 91 éves édesapámat, meg aztán szeretem is a szülőfalumat.

Bár műhelyét Újkécskén rendezte be, számos elképzelése fűzi Budapesthez. Fáradhatatlanul dolgozik, és fáradhatatlanul tervez. Most éppen azoknak a játékoknak a kijavítását, „átlagmegóvását” tervezi, amelyeket — társadalmi munkában — egy évvel ezelőtt készített a XX. kerületi Tanács Marót utcai óvodájának udvarára. Mihály bácsi különösebb képzőművészeti és pedagógiai előtanulmány nélkül olyan ötletes, népi ihletésű, és természetesen fából faragott játékokat készített, amelyeknek csodájára járnak magánemberek és hivatalos szervek képviselői egyaránt. Az igazi nyertesek persze a gyerekek.

Az udvaron egyedi tervezésű játékok állnak, igazi szekér, elébe fogva két faragott ökröcske, lovak, házikó, csodálatos mérleghinta, kis színpad és kis telefonfülkék. Gyermekekmentű és gyermekközpontú világ.

— Az a fontos, hogy ne zárközzön el az ember a világra,

többi ember elől. Én mindig örülök, ha másoknak tetszik az, amit csinálok. Szeretnék egy fafaragó kört indítani, ahol továbbadhatnám azt, amit tudok. Remélem, sikerül összehozni a dolgot! Szívesen foglalkozom emberekkel, de leginkább mégis a gyerekek érdeklődésének örülök!

K. A.

A „Die Freundin”

Az NDK Vakok Szövetségének lapjában, a Gegenwartban 1988 januárjában megjelent egy ismertetés egy pontírási folyóiratról, címe: Die Freundin. Az alábbiakban közöljük a recenzió fordítását.

A kiadvány havonta jelenik meg vak rövidírási, valamint magnókazettán és tekerccsen.

Pontosan az is akar lenni, amit a neve ígér: szeretetre méltó, szórakoztató barátnő, aki mindig új tudnivalóval szolgál, akinek a tanácsát értékelik, és akihez bizalommal lehet fordulni. 1965 óta jelenik meg. Előfizetőinek száma, akikkel igen sok férfi is tartozik, imponáló. Nemcsak NDK-beli olvasói vannak; ezt Magyarországról, Romániából, Svájcól és Ausztriából származó levelek is bizonyítják.

Őn még nem ismeri a Freundint? Nos, akkor lapozzuk csak fel együtt legutóbbi számait.

Az elején mindig egy vers hangol rá az illető hónapra. A „Nézőpont” rovatban aktuális téma olvasható, és portrék mu-

NŐK RÉSZÉRE

tatják be a ma és a múlt idők asszonyait. Kikapcsolódást és jó szórakozást nyújtanak vidám, elgondolkoztató kis történetek, színészeletrajzok a „jó hangzású nevek” sorozatból, és a rejtvény: vajon ki tudná okoskodni a helyes tanúvallomást a „Krimi Capek után szabadon”-hoz?

Közben-közben sok érdekeséget találhatunk a nagyvilágból, kis életbölcseégeket; időnként egy-egy kép leírása következik, a dalos kedvűek számára pedig népdalszövegek olvashatók.

Allandó rovatok a „Kertünk”, a „Mindennapi jog” és a „Rendelési idő”. A „Köztünk marad” nem zárkózik el a legintimebb témáktól sem. Vannak gyermekei? A „Pedagógiai tippek” olyan kérdéseket tárgyal, mint: „Mit tesz a büntudat?”, vagy „Annyi a játék, mégis veszekednek”. Milyen lenne egy női folyóirat a napi problémák megoldását segítő tippek és trükkök nélkül? A *Freundin*-ban ezek a lap második felében, éppen a feltűnést célzó tippek rovatában kapnak helyet. Ide tartoznak a „Vegyünk” receptjei, az étkezésre és háztartásra vonatkozó tippek, az aktuális divattanácsadás, a kozmetika, torna és kézimunka tippek. Megjelenik az „Új a kereskedelemben”.

A cikkeket folyóiratokból és napilapokból vesszük. De megjelennek kifejezetten a *Freundin* számára készült írások is. Mindig üdvözljük az önállóan kipróbált — látássérültek számára jól használható — fogásokról szóló olvasói leveleket. A vakok és gyengénlátók nem

egy problémája volt már „Vitéra bocsátva”. Sajnos csekély részvétellel az olvasók köréből.

A lapot mindig humor zárja, ami azonban nem jelenti azt, hogy előbb is nem volt már valami mosolyra fakasztó írás.

„Az a nap, amelyen a *Freundin* a házamba jön, számomra a hónap egyik legszebb napja” — írta a minap egyik olvasónk.

Hogy önnek is az legyen, ezt kívánja a *Freundin* szerkesztője: Gerda Betcke.

(Fordította: Pálfi Ferenc)

(Az NDK Vakok Szövetsége a külföldre menő folyóiratokat díjmentesen bocsátja az olvasók rendelkezésére.)

A V.V. szerkesztősége

PIS MÁTYÁS NÉ

Kötésminták

Variálható csipkeminta. — 14 szemből áll a minta, úgy variálható, hogy vagy a bordás minták és a lyukacsosak esnek egymás alá, vagy egy lyukacsos és egy bordás minta esik egymás alá. A páros sorokban fedetten dolgozunk.

1. 1 ráhajtás (4-szer egymás után 1 sima, 2 fordított), 1 sima, 1 ráhajtás, 1 sima.

3. 2 sima, 1 ráhajtás (4-szer egymás után 1 sima, 2 fordított), 1 sima, 1 ráhajtás, 2 sima.

5. 3 sima, 1 ráhajtás (4-szer egymás után 1 sima, 2 fordított), 1 sima, 1 ráhajtás, 3 sima.

7. 4 sima, 1 ráhajtás (4-szer egymás után 1 sima, 2 fordított), 1 sima, 1 ráhajtás, 4 sima.

9. 5 sima, 1 ráhajtás (4-szer egymás után 1 sima, 2 fordított), 1 sima, 1 ráhajtás, 5 sima.

11. 5 sima (5-ször egymás után 3 szemet simán egybe lekötünk), 4 sima.

12—13—14. sor: végig fordított.

Mozaikminta. — 12-vel osztható szemek.

1. 9 sima (3-szor egymás után 1 ráhajtás, 1 leemelt, 1

sima, a simát a leemelten át-húzzuk). A visszája mindig fordított.

3. 6 sima (3-szor egymás után 2 szemet simán egybe lekötünk), 1 ráhajtás. A csavarás tetszés szerint variálható a 6 sima szemmel.

Norvég virágminta. — A színen végig sima, a visszáján pedig végig fordított. A minta 15 szemből áll.

1. 4 alapszín, 3 vitt, 1 alap, 3 vitt, 4 alap.

2. 3 alapszín, 9 vitt, 3 alap.

3. 3 alap, 9 vitt, 3 alap.

4. 4 alap, 4 vitt, 4 alap.

5. 1 alap, 3 vitt, 1 alap, 1 vitt, 3 alap, 1 vitt, 1 alap, 3 vitt.

6. 5 vitt, 2 alap, 1 vitt, 2 alap, 5 vitt.

7. 5 vitt, 1 alap, 1 vitt, 1 alap, 1 vitt, 1 alap, 5 vitt.

8. 5 vitt, 2 alap, 1 vitt, 2 alap, 5 vitt.

9. 1 alap, 3 vitt, 1 alap, 1 vitt, 3 alap, 1 vitt, 1 alap, 3 vitt, 1 alap.

10. 4 alap, 7 vitt, 4 alap.

11. 3 alap, 6 vitt, 3 alap.

12. 3 alap, 9 vitt, 3 alap.

NŐK RÉSZÉRE

13. 4 alap, 3 vitt, 1 alap, 3 vitt, 4 alap.

Levélminta. — 8 szemből áll a minta.

1. 6 fordított, 1 sima, 1 ráhajtás, 1 sima.

2. 6 sima, a következő szemből 1 fordított, 1 simával csinálunk kettőt, a ráhajtásból pedig a fenti módon négyet. A következő szemből ismét két szemet csinálunk, 1 fordított, 1 simával.

3—5—7. sor: 6 fordított, 8 sima.

4—6—8. sor: 6 sima, 8 fordított.

9. 6 fordított, 1 leemelt, 1 sima, a simát áthúzzuk a leemelten, 4 sima, 2 szemet simán egybe lekötünk.

10. 6 sima, 6 fordított.

11. 6 fordított, 1 leemelt, 1 sima, a simát áthúzzuk a leemelten, 2 sima, 2 szemet simán egybe lekötünk.

12. 6 sima, 4 fordított.

13. 6 fordított, 1 leemelt, 1 sima, áthúzzuk, 2 szemet simán egybe lekötünk.

14. 6 sima, 2 fordított.

Férfi csavartminta. — A minta 25 szemből áll. A páros sorok fedettek.

1. 3 fordított, 5 sima, 9 fordított, 5 sima, 3 fordított.

3. 4 fordított, 3 sima, 5 fordított, 1 sima, 5 fordított, 3 sima, 4 fordított.

5. 5 fordított, 1 sima, 5 fordított, 3 sima, 5 fordított, 1 sima, 5 fordított.

7. 1 sima, 9 fordított, 5 sima, 9 fordított, 1 sima.

9. 2 sima, 7 fordított, 7 sima, 7 fordított, 2 sima.

11. 3 sima, 5 fordított, 9 sima, 5 fordított, 3 sima.

13. Megegyezik az előzővel.

15. 3 sima, 5 fordított, 5 szemet segédűn a munka elé teszünk, 4 sima, majd a segédűn lévő szemetek kötöm le, szintén simán. 5 fordított, 3 sima.

17. 3 sima, 5 fordított, 9 sima, 5 fordított, 3 sima.

19. 2 sima, 7 fordított, 7 sima, 7 fordított, 2 sima.

21. 1 sima, 9 fordított, 5 sima, 9 fordított, 1 sima.

23. 5 fordított, 1 sima, 5 fordított, 3 sima, 5 fordított, 1 sima, 5 fordított.

25. 4 fordított, 3 sima, 5 fordított, 1 sima, 5 fordított, 3 sima, 4 fordított.

27. 3 fordított, 5 sima, 9 fordított, 5 sima, 3 fordított.

29. 2 fordított, 7 sima, 7 fordított, 7 sima, 2 fordított.

31. 1 fordított, 9 sima, 5 fordított, 9 sima, 1 fordított.

33. Megegyezik az előzővel.

35. 1 fordított, 5 szemet a munka elé segédűre teszünk, 4 sima, majd a segédűn lévő 5 szemet kötjük le simán, 5 fordított, 5 szemet segédűre teszünk a munka elé, 4 sima, 5 sima a segédűről, 1 fordított.

37. 1 fordított, 9 sima, 5 fordított, 9 sima, 1 fordított.

39. 2 fordított, 7 sima, 7 fordított, 7 sima, 2 fordított.

BIEBER MÁRIA

Zarándokúton Ausztriában

„Ja zum glauben, ja zum leben. — Igen a hitre, igen az életre.”

bet templomot, s az ott kiállított Batthyány-Stratmann László emlékeket.

IV. Béla fogadott erre a területre telepeseket, akik a király iránti szeretetük jeléül, az uralkodó testvérének, Erzsébetnek, gótikus stílusú templomot építettek. A protestantizmus idején protestáns templom volt. 1524-től e vidék urai a Batthyány-család tagjai lettek. Batthyány Ádám 1630-ban visszatért ősei hitére, s a templomot, rendbehozatala után, az 1700-as évek elején, a katolikus egyház, annak rendje és módja szerint consacrálta (felszentelte). Ma már műemlék értékű a XVIII. században barokk stílusban átalakított, egyhajós, homlokzati tornyos templom. Támpilléres, sokszögű

Fehér Anna (a Római Katolikus Szeretetszolgálat Vak Gyermekek Szent Anna Otthonának igazgatónője) és Mocsai Gábor, apát-plébános (a látásérültek lelki gondozója) szervezésében 45 tagú csoportunk ötnapos ausztriai zarándoklaton vehetett részt. Az indulás 1988. június 20-án reggel 7 órakor volt a Batthyány térről, egy mikrobusszal és egy autóbusszal.

Első állomásunk, még határainkon innen, a 13 000 lakosú, 1979 óta városi címet viselő Körmend volt. Élénk forgalmú, dinamikusan fejlődő város a Rába bal partján, a Hegyhát és az Őrség központja.

Ebéd után a helybeli plébánosatyá idegenvezetésével megtekintettük a Szent Erzsé-

szentélye a XV. századi gótikus nyomokat őrzi.

Batthyány László gróf, később Batthyány-Stratmann herceg, 1870. okt. 28-án Duna-kilitin született. Nyolcan voltak testvérek. 76-ban a három ország határának közelébe, Köpcsénybe költöztek. Ő Kalksburg jezsuita kollégiumának növendéke lett, utána Kalocsán, majd Ungváron folytatta tanulmányait. Érettségi után a bécsi egyetem mezőgazdasági, kémiai, filozófiai, asztronómiai

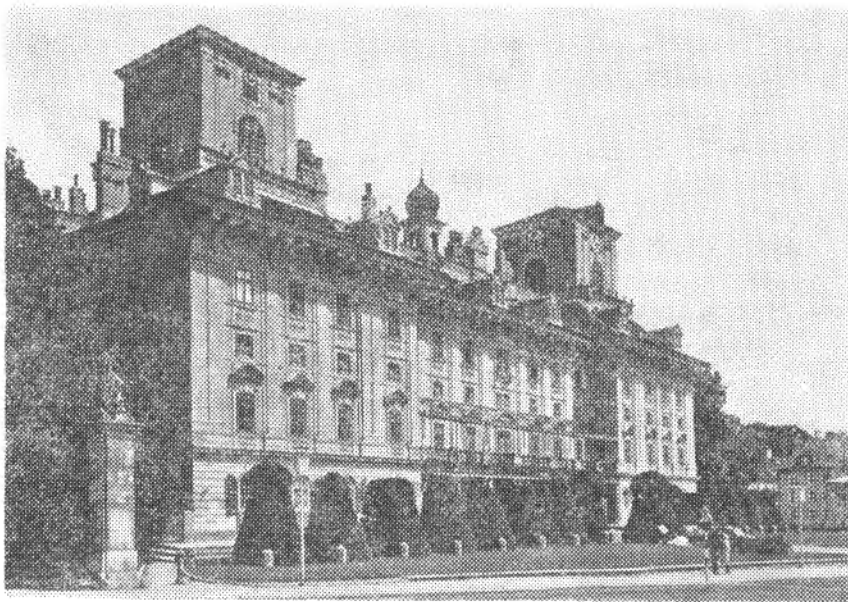
cista stílusú épület a XVIII—XIX. századból.) Batthyány-Stratmann közben szemspecialista lett. Vagyonának több, mint 2/3-át a szegényekre áldozta. A rászorulókat rendszeres segélyben részesítette. Nemcsak a testet, hanem az egész embert „lelkestől” gyógyította. Erről tanúskodik az a katekizmus, melyet minden gyógyultán távozó betege kezébe adott. „Nyisd fel szemeidet és láss” „Isten általam meggyógyított téged, hát törődj a te lelkeddel

László megelevenült emlékével Németújvár (Güssing) felé tartottunk. Németújvár a déli Burgenland legjelentősebb városkája. A XVII. században nemes és szabad város lett. 3000 lakosával 225 m-rel a tengerszint felett található. Járási székhely, s egyben idegenforgalmi centrum is. Határában gyógyforrás ered, s közvetlenül a város szélénél tavacska simul a parthoz. A város felett, a Quisin nevű, kerek bazalt dombon állnak Németújvár romjai. Legjobb állapotban a lovagterem, a múzeum, az ősök képtára és a gótikus stílusú várkáporna maradt ránk. A vártoronyból nagyszerű a kilátás.

A vár szomszédságában látható a Maria Schnee (Havas Boldogasszony) templom.

A város büszkeségei közé tartozik még a barokk Draskovich-kastély és a ferences templom, melynek alapítása szintén Batthyány Ádám nevéhez fűződik és ahol imádságos és háláadó lélekkel tisztelegtünk Batthyány-Stratmann László sírjánál. Az altemplomban található a Batthyány-család (85 koporsó csöndjét vigyázó) kriptája. Ez év május végén ünnepélyes keretek között hozták fel a szentéletű szemorvos földi maradványait és a templomban elkészített sírba helyezték. Úgy emlékezhetünk rá, mint keresztényre, mint családapára, mint hivatásának csodálatos teljesítőjére.

A csöndesség percei után egy szerzetes atya mutatta be pár szóval a templomot. Az oltárkép a Szűzanya Erzsébetnél tett látogatását ábrázolja. A kép két oldalán a két nagy ferences

Esterházy kastély

és orvosi fakultásainak hallgatója volt. Miután orvosdoktorrá avatták, 1901-ben 24 ágyas magánkórházat nyitott Köpcsényben. Trianon után körmendi birtokára költözött. Várkastélyának egyik szárnyában megalapította második kórházát. (Ez a középkori eredetű, kétemeletes várkastély Vas megye egyik legszebb, legnagyobb műemléki együttese. Jelenlegi állapotában, barokk és klasszi-

is!” Az ott élő idősök közül sokan emlékeznek még rá. Batthyány-Stratmann László 1931. jan. 22-én Bécsben hunyt el. Boldoggá avatásának ügyét 1942-ben a bécsi egyházmegye kezdeményezte.

A Rába parton művészettörténeti becsű a hatoszlópos épületben elhelyezett, barokk nepomuki Szent János-szobor.

A határt Rábafüzesnél léptük át és Batthyány-Stratmann

szent: Szent Antal és Szent Ferenc állnak. Ugyancsak az oltáron láthatjuk Szent István és Szent László magyar királyok szobrai is. (Egyébként a templom restaurálása napjainkban is folyamatban van.)

Batthyány-Stratmann László 1898-ban vette feleségül Mária Terézia de Coreth grófnőt. 13 gyermekük született. Kettőt kisgyermek korában ragadott el a halál, Ödön fiukat 21 évesen vesztették el. Felnőtt kort megért gyermekei közül öten ma is élnek. Egy nem remélt, kellemes találkozásban is részünk lehetett legidősebb lányával, a 88 éves Lúciával, aki teljes szellemi és testi frissességnek örvend.

Németújvárról szólva, meg kell említenünk Faludi Ferenc nevét is. Ő tanár, teológus, költő, prózaíró és fordító volt. Németújváron született 1704. márc. 25-én és 75 éves korában Rohoncon hunyt el.

A szállásunk Szentmargitfalván (St. Margarethen) volt egy kényelmes panzióban. A falu mellett található a hatalmas Lajta-mézőkőbánya, ahol a szobrászművészek szabadtéri műhelye és kiállítóhelye van. A szabadtéri színpadon előadott passiójátékok érdekessége, hogy a falubeli emberek jelenítik meg a cselekményeket.

Megérkezésünk után, a vacsorát megelőzően, Gábor atya Szentmisét mutatott be. Szentmisén — Istennek hála — mindennap részt vettünk. A hosszú buszutakon rózsafüzért imádkoztunk, elkezdtük Batthyány-Stratmann László boldoggá avatásáért a kilencedet, énekeltünk, és megpróbáltuk a

zarándoklatot legbensőnkben is megélni.

Ott-tartózkodásunk ideje alatt, a szállóhelyünktől 15 km-nyire fekvő Kismartonban (Eisenstadt) kétszer is megfordultunk; felkerestünk néhány idegenforgalmi nevezetességet és vásároltunk.

Ausztria 9 tartománya közül legkeletibb fekvésű a keskeny, hosszan nyújtózó Burgenland, — 3966 km²-en terül el, lakóinak száma 275 000 — melynek tartományi fővárosa és 1950 óta püspöki székhelye is Kismarton. Az I. világháború után a St. Germain-i békeszerződés csatolta el Magyarországtól Moson, Sopron és Vas vármegyék nyugati szegélyét és lett belőle Burgenland. A név — melyet Dr. Alfred Walheim adott — jelentése: várak tartománya.

Az elnevezés hűen utal az itt fellelhető kastélyokra, várakra, erődítményekre. Az utóbbiak eredetét tekintve: egyrészt a középkorból, az osztrák és magyar főurak állandó torzsalkodásainak bizonyítékaként maradt fenn, másrészt a törökök ellen épült erődrendszer részeként funkcionált egykor.

A lakosság, többségében német és mintegy 40 000 horvát, valamint kb. 10 000 magyar anyanyelvű emberből tevődik össze.

A Lajta-hegység déli lejtőjén, kéklő hegyekkel, szőlődombokkal és gyümölcsöskertekkel övezve fekszik a 8 000 lakosú Kismarton. Négy községből keletkezett. Már a rómaiak idején is volt itt település. 1648-tól egészen Ausztriához való csatlolásáig, a szabad királyi városok közé sorolták.

A XVII. századtól az Esterházy-uradalom központja volt Kismarton. Itt élt és alkotott az Esterházyak udvari karmestere: Josef Haydn. A város jelentőségéből akkor sem vesztett, mikor Esterházy „fényes” Miklós herceg a mai Fertődre tette át székhelyét.

A város nevében is őrzi védőszentjének: Szent Mártonnak a nevét; Márton nevét, akinek oltalmába, védelmébe ajánlották a székesegyházat is.

Jártunk a kismartoni ferences templomban, ahol az Esterházyak kriptája található, melyet Esterházy Pál 1690-ben építtetett.

Utána elsétáltunk az Esterházy-kastélyhoz. Háromemeletes, barokk stílusú épület, 1805-ben homlokzati tornyokkal tovább bővítették. A középső kis toronysisak a kastélykápolna fölé borul. A kastély ünnepi terme három emelet magasságú, domborművet utánzó technikájú falfestményei magyar főurakat és uralkodókat ábrázolnak, mennyezetén mitológiai jelenetek láthatók.

Megtekintésre érdemes még a Haydn-terem.

A kastély udvara klasszicista stílusú, kettős korintoszi oszlopsorral. A park eredetileg francia park volt, a múlt század elején alakították át angol stílusú parkká.

Kismarton utcáin jártunkban-keltünkben láthattuk Liszt Ferenc szobrát is.

Az esővel szomorító negyednapon — melyet Kismartonhoz kapcsolva itt említek — a Fertő-tóhoz kirándultunk. A Fertő-tó 36 km hosszú, 15–16 km

széles, átlagban 1—1,5 m mély, iszapos és nádas részekkel tarkított tó. 3/4 része Ausztriáé, déli csücske maradt magyar területen. Az osztrákok legmelegebb tava, bőven nyújt strandolási lehetőséget. A tó mélyén sós ásványvizek fakadnak. A tavat a nyugat felől beeszaladó Vulka folyó táplálja. A bécsiek tengerének is nevezik. Vízén nyári és téli sportokat egyaránt úznek, a közeli pusztán lovasiskolát szerveztek, a tavi szabadtéri színpadokon koncerteket, operaelőadásokat rendeznek.

Láttunk partra kimerészkedő hatyúkat, de a nyakunkba szakadó vízőzön megakadályozott abban, hogy nagyobb sétát tegyünk a környéken.

Ausztriába kijutva, nem mulaszthattuk el Mariazell megtekintését. Mariazell állandó lakosainak száma 2050, de általában közel ennyi vendég is tartózkodik a 862 m magasan fekvő városkában.

A legenda szerint: egy közeli falucska Szent Lambert kolostorából 1157-ben egy Otker nevű szerzetes indult útnak, hogy új remetelakot építsen, s útitársnak egy csodatévő Mária-szobrot vitt magával. A farengetegben felállította a szobrot, magának pedig kunyhót épített. A hegyek népe hírért vette a csodatévő szobornak. Az emberek a hegyekből az erdőbe zarándokoltak, fogadalmakat tettek, s kéréseik meghallgattattak. I. Henrich morva örgróf is tudomást szerzett a szoborról és megfogadta, ha súlyos betegségéből felgyógyul, kápolnát építtet a szobornak. A szavát megtartó örgróf által

építtetett kápolna ma is látható a mariazei kegytemplomban.

A búcsújáró menetek 1330 táján indultak meg. Nagy Lajos királyunk a törökök felett aratott győzelme emlékére 1378-ban hatalmas és roppant gazdagságú templomot építtetett. Ebből napjainkban a középhajó és a középső, gótikus torony áll. Mariazell nagyságát gyakorlatilag ő alapozta meg és attól az időtől fogva magyar zarándokok is ellátogatnak ide.

A templom 1474-ben nagyrészt leégett, 1529-ben a törökök dúlták fel, de mindig újjáépült. 1782-ben I. József császár betiltotta a tömegzarándoklatokat, majd I. Ferenc újra megengedte.

Mariazell üdülőhely és a téli sportok központja is. Sok szórakozási lehetőség van, egymást érik a szállodák, éttermek, kávéházak, üzletsorok. A főtéren áll az 1912-ben, a legendabeli szerzetes tiszteletére alapított emlékmű.

A mariazei kegytemplom két külső tornya barokk. A főbejárat domborműve a törökökkel vívott harcot örökítette meg. A két alapítónak: Henrich örgrófnak és Lajos királynak szobra 1757-ben került a templomba, Mariazell 600 éves jubileumán.

A háromhajós templom középső kápolnájának bejáratát ezüstrács védi. A kápolna főoltárán egy kígyó tartja a földgömböt szorító gyűrűjében, mely fölött a Szűzanya, Keresztelő Szent János és az Angyalok kara öröködik. A csodatévő kápolna márvány architektúrájából ezüst oltáron emelkedik ki Szűz Mária. A Magna Mater

Austriae, a vallásos osztrákok nemzeti ereklyéje 42 cm magas, román stílusú, fából faragott szobor, mely a XII. században készült. Ugyancsak Mária szobrát hordja a központi kupola alatt álló 6 m magas, XVII. századbeli márványoszlop is.

A kápolna hátsó falán 1920-ban az I. világháború emlékeztetere állítottak fel oltárt.

A templom kincsházájában, számos fogadalmi tárgy között található Lajos király ajándéka, egy 1380-ban készült olasz Madonnakép, melyet Mária Terézia foglaltatott ezüstbe, finom rokokó cirádákkal. Mátyás király ajándéka egy aranyból és ezüsből készült oltár.

A mariazei kegytemplom egyik kápolnájában ünnepi szentmise keretében adtunk hálaát Gábor atyával együtt, az ő 30 éves papi szolgálatáért és kértük számára a további kegyelmeket. Utána, tiszteletünk jeléül pár percet időztünk Mindszenti József hercegprímás sírjánál.

Mariazellben egy osztrák katolikus vakügyi szervezet vezetőjének, utolsó napon pedig a panzió gazdasszonyának vendégei voltunk szálláshelyünkön, Szentmargitfalván.

A pápai Mise, amiért valójában jöttünk, jún. 24-én délelőtt, a magyar határtól 10 km-nyire elterülő Darázsfalván (Trausdorf) volt. A nap még nyújtózhatott egyet az éji homály mögött, amikor mi már talpon voltunk. Reggeli után — ami inkább hajnali volt — a szentmargitfalvi templom előtt gyülekeztünk a helybeli hívekkel. Az eget kémelve, reméltük, hogy az előző napi zá-

A Mariazelli Bazilika

porból egy csepp se maradt erre a napra. Lázás készülődés közepette a szervezők zászlócskákat, jelvényeket, ruhamatriciákat, kis nyomtatványokat osztogattak. Az idősebbek közül néhányan és a nehezen mozgók mikrobusszal, illetve „traktorfogaton” mentek a színhelyre. A végeláthatatlan menet fél hét után pár perccel indult meg egy kanyargós erdei úton. Imádságunkba, éneklésünkbe a lombok dalnok-lakói is belekapcsolódtak örvendező csicsérgésükkel, füttyögésükkel.

A Magyarországról autóbusszal, biciklivel stb. érkező zarándokok sokasága éjfél körül lépte át a határt, de Darázsfalvára csak hajnali 3 után engedték be őket. Mi a 3,5 km-t magunk mögött hagyva elértük a szektort, ahol helyet biztosítottak részünkre a nagy magyar tömegben. A várakozás óráiban több nyelven ismertetések, felhívások, kérések, énekes műsorszámok hangzottak el.

Fél tíz után érkezett meg a pápa és kísérete 12 helikopteren. A pápai himnuszt énekel-tük, miközben a Szentatya pápai autóval végiglátogatta a szektorokat. Százezres tömeg volt jelen, fele magyar, a többiek burgenlandi osztrákok, horvátok, szlovákok és lengyelek. Mindenfelé kézerdő üdvözölte a viszont integető pápát.

Kíséretéhez 10 magyar püspök is tartozott, élükön Paskai László esztergomi érsekprímással, aki azóta bíborosi rangot kapott. A pápai mise koncelebránsai között ott állt ő is, valamint Pataki Kornél győri és Konkoly István szombathelyi megyés püspökök szintén. A szentlecke magyarul hangzott el. A hívek könyörgésében a szenvedőkért, a magyar egyházért és az egész népért fohászodhattunk anyanyelvünkön. A Szentatya öt nyelven: németül,

magyarul, horvátul, szlovákul és lengyelül szólta a sokasághoz. A magyarokhoz intézett záró mondatai a következők voltak: „Ebben, az Isten Anyjának szentelt évben útravalóul az otthoni hétköznapijaitok számára azokat a szavakat adom, melyeket Mária a kánai mennyegzőn Fiára utalva mondott: „Tegyétek azt, amit Jézus mond!” Ha ezekhez a szavakhoz igazodtok, akkor a helyes úton maradtok. A sötétségben és a bizonytalanságban biztos irányt mutatnak. Mária, magyarok Nagyasszonya, valamint Szent István királyotok járjanak közben az Úrnál értetek, hozzátartozóitokért, egyházatokért, az egész magyar népért, hogy hűségesen megőrizzék a keresztény hitet és Jézus Krisztus igazi tanúiként éljetelek.»

Áldozáskor, az „Üdvözlégy Oltári Szentség” énekünkkel járultunk egy tolókokcsiban ülve áldoztató mozgásszerű atya elé. A misében a burgenlandi egyházmegye ezerfőnyi, egyesített énekkara és egy fűvös zenekar működött közre. Felcsendült a pápai jelmondat szövegére írt kánon is. Az állandó részeket Michael Haydn Miséjéből vették.

A szentmise egy óra körül fejeződött be. A pápa távozása után az emberáradat hihetetlen gyorsasággal oszlott szét. Vajon ki mit vitt haza a szívében?

Ezúton is köszönjük a szervezők fáradozását, vendéglátóink szeretetét.

*„Deo gratias —
Istennnek hála!”*

NÉMETH TAMÁS

Schubert-vetélkedő elé...

Lapunk januári számában a VGYOSZ zenei szakosztályának elnöksége vetélkedőt hirdetett Franz Schubert halálának 160. évfordulója alkalmából. A vetélkedőre 24 játékos jelentkezett, közülük öten vidékről. A felkészüléshez szükséges hangzóanyagot augusztus első hetében postázta a jelentkezőknek Dombóvári Ferenc, szövetségünk kulturális előadója.

A vetélkedőt ez év december 11-én, vasárnap délelőtt tíz órai kezdettel rendezzük meg szövetségünk budapesti székházának nagy előadótermében (XIV., Május 1. út 47.). A játékot nyilvánosság előtt bonyolítjuk le, s arra minden kedves érdeklődőt szeretettel hívunk. A versengés három fordulójában mindegyik játékos részt vesz, azonban a negyedik fordulóba, a döntőbe csak az a hat versenyző kerülhet, aki a legtöbb pontot gyűjti. Holtverseny esetén villámkérdéseket tesz fel a zsűri.

A lexikális adatok mellett a zenei szemelvények felismerése is feladat lesz, sőt a döntőbe jutóknak néhány perces folyamatos beszéddel kell bizonyítaniuk felkészültségüket, elemzések, összefüggések ismeretével.

Erre a megoldásra a magas versenydíjak méltó odaitélése céljából van szükség. A választokat minőségük szerint, eltérő pontszámokkal jutalmazza a zsűri. A bírálóbizottság elnöki tisztére Kroó Györgyöt, az előadás összeállítóját szeretnénk megnyerni.

Kroó György a Zeneművészeti Főiskola tanára, a Magyar Rádió munkatársa kérésünkre igen magas színvonalú Schubert-előadást állított össze. A mintegy ötvenperces szöveghez 154 perces zenei anyagot bocsátott rendelkezésünkre. Mindezt ellenszolgáltatás nélkül, szeretetből tette.

Az előadás „anyakazettá”-jának előmunkálataiban Szabó Márta és Auerweck Imre (a szövetség stúdiójának dolgozói) voltak segítségemre. A zenei illusztrációk hatvan percre sűrítését Kemény Ágnes (a Zeneművészeti Főiskola vendéghallgatója) végezte. A teljes hangzóanyag végső felvételtechnikai megvalósítása Varró Attila zene-tanár munkáját dicséri. A sokszorosítást és a folyamatos támogatást Pálffy Lászlónénak, a hangoskönyvtár felvevő stúdió vezetőjének köszönhető.

A huszonnégy zenei szemelvényből mindössze az első négy dalt hallhatják teljes egészé-

ben. Nagy kár, hogy az idő szabta korlátok miatt a gyönyörű zenékből csak izelítőt adhattunk. Ezért arra gondoltunk, hogy a teljes dalokat, ill. tételket két előadás keretében bemutatjuk az érdeklődőknek. Az előadásokat Kemény Ágnes tartja, aki néhány érdekességgel és újdonsággal is fűszerezi az ismeretanyagot. Természetesen ezeket a vetélkedőn nem kérjük számon. A rendezvényekre október 30-án és november 27-én (vasárnap délután öt órakor) kerül sor.

Szakosztályunk elnöksége úgy tapasztalta, hogy sorstársaink szívesen vesznek részt zenei vetélkedőkön. Ezt a formát tartjuk a zenei ismeretterjesztés és ízlésformálás legszerencésebb módjának. A jövőben lehetőség kínálkozik arra, hogy a Magyar Rádió munkatársainak segítségével újabb értékes zenei előadásokhoz jusunk, esetleg évente. Ezekből — igény szerint — vetélkedőket, ill. hangoskönyvtári anyagot készíthetnénk. Kérjük, elgondolásunkkal kapcsolatos véleményüket írják meg lapunk „levelezési rovatá”-nak!

Az első egyéni vetélkedőn résztvevői ajándékba kapják az előadást tartalmazó TDK kazettákat szövetségünk főtítkárának nagylelkű ajándékként. Köszönet érte!

IHÁSZ-KOVÁCS ÉVA

Hajnali látomás

— Rácz Lilla költő halálának
10 éves évfordulójára —

Fehér sziklákat morzsol a nap.
Az emberfeletti öröm
végtelen hóhegyein
modellt álls a tudatos szeretetnek.
s a halhatatlanság törölhetetlen
jegyeként villan föl
arcod a szélből.
Elnézlek. Most éppen olyan vagy:
— háttérben a kifeszített — vászon
éggel — mint egy örökéletű
festmény,
szemed idesugárzó
ablakaiban tavak mélysége remeg...
S már nem tudom, hogyan
köszöntselek
én — egy messze-szelíd domb alatt
Nyugovót —
köszöntsem költői neved,
egyszerűen, gyöngyházfényű,
hangtalan
zokogással...

JÁKÓI ATTILA

Szomorú dal

— Rácz Lilla költő halálának
10 éves évfordulójára,
in memoriam —

Láttalak Lillám,
menyasszonyi díszben:
fák alatt álltál,
elborítva virággal.

Láttalak gyászban.
Fekete sarjufüvek közt,
arcodon — lelken — daganattal.

Kicsire aszott „sárga Angyal”,
akt, szomorúság-pelerinben.
Semmi se volt.

A Tied Minden...

88. júl.

Égnyi emlék

In memoriam Pétersz László

Ez a reggel
visszatükrözte
még egyszer újra
az arcod; az idő
arannyal-hímzett
pillanatában úgy szállt
fel virágfüzéres tekinteted,
mint távoli hegyek
homloka felett a
nap tavirózsa.

Sokáig néztem utánad.

A messzeségben zsolozsmáztak
a bánatos-énekű erdők,
s a tovaszaladó víz
szüntelen-csevegésű-zenéje
vigasztalta a partot,
a folytonosság szeretet-szép,
üde fátyla eget alkotott
föllemben, határozott kék
körvonalakkal...

Bp. 1988. július

Álom

— Egy éve távozott
Pétersz Lászlónak —

Aranyszemét, ha újra látnám:
holdszivárvány és
napszivárvány.

Tejutat szőnék glóriának
fejére Isten szép fiának.
Letérdelnék, hogy visszahíva,
meg is halnék, ha visszasírna.
A szemfödélére hullna a könnyem
ahogy göröngy hull göröngyre:

egyszer — s mindörökre!

RÁCZNÉ W. ERZSÉBET

Gondolatok az „Amulett” c. verseskötet olvasásakor

Örömmel vettem kézbe Ihász Kovács Évának, a vak költőnőnek újabb verseskötetét, mely már külsejével is mély gondolatokat ébresztett bennem. A szárnyaló madarak a gondolat és szabadság korlátlan lehetőségét szimbolizálják, fehér szárnyaikkal a kék ég felé szállva máris megmutatnak valamit a kötetben sorakozó mélyértelmű versekből.

Ihász Kovács Éva beérkezett költő! Ebben a Cserhát Művészkiadásában megjelent kötetben társul vett két fiatal költőt, lehetőséget adva nekik arra, hogy tehetségükről tanúbizonyságot tehessenek.

Elsőként Ihász Kovács Éva verseiről szeretnék beszélni.

Az ő költészete hazánkban már jól ismert. Ebben a kötetben 34 költeménye szerepel négy ciklusba osztva. A ciklusok címei: „Kezek”, „Amulett”, „Jegyzet sokakhoz” és „Aszszonyi szemmel”. Ami itt feltűnik a verseket szerető olvasónak, hogy a költőnő bármilyen témához nyúl, elsősorban: IGAZ! Kitarukozása őszinte, humanitása meggyőző!

Igazi vérbeli lírikus: a MA emberéhez szól: de sok költőtársa ellenében nem a kompjuterek nyelvén; maivá kép gazdagsága, sajátos jelzői teszi. Gondolatainak mélysége, képeinek álomszerű szépsége szinte új és különös világba vezet.

Majd minden versében megérezzük és átéljük a költőnő hangulatát, s lelkének belső rezdüléseit. Mindehhez természetesen lírai alkat és nem mindennapi tehetség szükséges. Otthon van az emberi érzelmekben, a hazai tájak szeretetének felmutatásában és a mitológiában is.

Az első ciklusban szerepel a címadó vers: „Kezek”. Erre a versre teljes hittel mondhatjuk: Nagy vers! Egy utazás feledhetetlen élménye, két szerelmes egymásba kulcsolódó kezei végig a hosszú úton, — ez ébreszt a költőnőben mélyértelmű gondolatokat. De a két szerelmes megfigyelésének megábrázolása a versben nem csak ennyi: sokkal több!

„... Példa, hogy
mindenkinek így,
ilyen elengedhetetlen
bizalommal
kellene kapcsolódnia a társak
ujjaiba
ember az emberrengetekben
földrészek az élet
gyorsvonatán
karolnák egymást
kőerősen...”

Az igazi „Társnak” állít emléket Ihász-Kovács Éva „Megsejtett szavak” c. költeményében. Vallomás ez a vers, az együvé tartozásról, amelyen a halál sem győzedelmeskedik. Különösen szép sorai közül egy: „A szívem termőföldjébe vetett el az ősz...”

A „Változatok” a szerelem apoteozisa. Éggel-földdel-csillaggal-madárdallal-szívárvánnyal tágul ki a világ, hogy egyetlen mondatba sűrítve zendüljön fel a vallomás:

„... Én nem tudtam, hogy
annyira más vagy.

Övemet felcsatolom s
felkészülök az éjszakára.”

A második ciklus címe az „Amulett”, mely egyben a három költő közös kötetének címe is.

A „József Attila” c. költeményben a jóvátehetetlen fájdalom lobog a kései utód meg-rázó soraiban:

„... megmenthetett volna
egyetlen piros
kendőlobogás a jövővöl:
vagy egy
emberi szó, együttérzésből
kivirágzott...”

Halottra szebben emlékezni nem lehet, mint az „Emlékezted fehér botjával” c. versében búcsúzik a költőnő. De a fájdalom mellett feltündöklök az ERŐ, amit a nagy Halottnak az emléke ad:

„... mikor életművedre
visszatekintve
sírodnál meg-megállok...
Megállok pusztíthatatlan
arcod

előtt — meditálok — igen,
most is kimondtad
kimondhatatlanul — s —
örök Érvéd,
legyőzted a soha le nem
győzhető:

Ó az idő. Felette győztél!
Halhatatlan.”

Az elmulást csodálatos és vi-
gasztaló képekben gazdagon fe-
jezi ki az „Egyszerű lesz” c.
verse. Feltárul előttünk, hogy
az Élet örök körforgás, mely-
ben a Halál csupán átalakulás.

„... A lenti dolgok
maguktól is rendben
alakulnak:
föld-fűződ lesz, gallyá
karcsúsodsz...”

(Sajnálatos, hogy két vers —
az „Eső” és az „Egyszerű
lesz” címűek ajánlása nyomda-
hiba miatt felcserélődött. Az
„Eső”-t a költőnő Fekete Ist-
vánnak, az „Egyszerű lesz” cí-
műt Rácz Lilla emlékének szán-
ta. Így egy kicsit furcsa az
ajánlás, mert a nyomdahiba
miatt a Fekete Istvánnak aján-
lott vers így kezdődik: „A ki-
bontott haját, a selyemszá-
lút...”

Az „Égi Barbizonban” a köl-
tőnő Munkácsy Mihály emlé-
két idézi. A vers szinte fest-
mény! Láttatja a

„...világnagy égnyi
keresztet,
amelyre naponta felfeszülünk
modern Krisztus
modellnek...”

De sorolni is sok lenne. A
„Mementó”, mely B. János em-
lékére íródott, s ha a fájdalmas
lüktetésű sorokat olvassuk:
megjelenik előttünk egy tiszta,
jó és igaz ember meleg moso-
lya.

Forró humánus szól az
„Ahonnan elindulunk” c. köl-
teményből. Tanítása mindnyá-
junknak szól:

„... s a világ, ez a gigászi
kórterem
szelíd bölcsővé alakul,

ahonnan elindulunk,
egymás tenyerét fogva
szilárdan...”

Irodalmi lapunkban 1966 óta
közel 150 verset közöltünk
Ihász Kovács Évától. Az olva-
sók százainak szereztek versei
örömet és gyönyörűséget; pá-
lyázatainkon pedig minden al-
kalommal vita nélkül az első
díjat nyerte el.

S most, amint könyvében la-
pozgatva verseit olvasom, úgy
tűnik, mintha lágy ritmusú
szívdobogást hallanék, s ennek
a szívdobogásnak lüktetése
szinte elvarázsol, megejt...

Azt hiszem, minden verssze-
rető olvasóját is.

Jákói Attila nevét, költésze-
tét évek hosszú sora óta ismerem, szeretem. Eredeti tehet-
ség! Közel tíz éve, hogy Rácz
Lilla halálhírének döbbené-
ben ő is elsiratta fiatal költő-
társát. Azóta gyakran hoztuk
verseit irodalmi lapunkban és
a VGYOSZ sikírásos lapjában
is olvashattuk költeményeit.

Ebben a kötetben 31 verse
látott napvilágot 3 ciklusba
osztva. A ciklusok címei: Tü-
körben, Páris monológja, Ösz-
szegezés.

Az első ciklus nagy verse:
„Menek az ősök”. A költői
sors, az elkötelezettség hitval-
lása ez a költemény!

Az „Anyámnak” ajánlott
„Énekelj velem” megindító val-
lomás. Egy igen szép sorát idé-
zem:

„Anyám, a bánat görög
selyme
feszüljön Rád ruhának este!”

Lüktetően dallamos a „Poéta
sirámok” c. vers, melyet Jákói

Attila Fodor Andrásnak aján-
lott. Ritmusa szinte dalol.

A „Páris monológja” c. cik-
lusból engem az „Episztóla” és
a „Lány, ki rólam álmodik”
címűek fogtak meg már az el-
ső elolvasáskor.

„A lány, ki rólam álmodik,
öltözzön fegyelembe”

Ez a két sor bizonyítja a fia-
tal költő igényességét, — s ver-
seiből láthatjuk, hogy az igé-
nyesség minden téren érvénye-
sül.

A harmadik ciklus: Összege-
zés. Számomra a ciklus igazi
nagy verse a „Már a legna-
gyobbat” című Zelk Zoltánnak
állít emléket. Csak költő ért-
heti meg igazán Zelk költői
nagyságát, — ebből a költe-
ményből még az is megérti
Zelk Zoltán költészetét, aki ed-
dig nem méltatta eléggé!

Meseszerűen és szívfájdítóan
derűs a „Ballada Tengeredszky
Párról”. Ez a szakasz különö-
sen elgondolkodtató:

»Visszahív a „fáj”,
röptet a „muzsáj”?
komorszerű költők kérdik:
— Fáj-e a „muzsáj”?«

Erősen hatott rám a B. J.
emlékére írott költemény a
„Holdnak látlak” és talán még
erősebben a „Mikor így hívott”
c. Cserhát József síremlékére
ajánlott megrendítő vallomás.

A három ciklus talán legéret-
tebb két verse „A hajnal” és
az „Orfeusz levele”. Ezek bi-
zonyosan megjelentek már iro-
dalmi lapban és bizonyosan ol-
vastam is mindkettőt.

Csak gratulálni tudok a fia-
tal költő-újságírónak ehhez az
első kötetéhez és kívánom,

hogy hamarosan követhessék a további versek és kötetek!

A kötet harmadik alkotója: Verebély Gréta, ígéretes tehetség! A fiatal költőnek nagy szerencséje, hogy olyan költő fogta kézen, mint Ihász Kovács Éva!

A kötetben szintén három ciklus szerepel: „Őszi víziók”, „Esküvés”, „Töredékek”.

Az első vers egyúttal a ciklus címadója is, rekviem Bornemissza B. Jánosért. A költemény utolsó két sora már igazi költői „látomás”:

„... fáradt jegenyék közt,
gyászszalagként
sötétben kígyózik, átfut a
szél.”

Az egész versnek őszinte érzelem, finom átélés a jellemzője.

Az „Esküvés” c. ciklusból három vers ragadott meg leginkább: Az „Ezüstös ég alatt”. Szép sora:

„Úgy hordalak, mint
kicsinyét anya,
benne virágozol
nappal-éjszaka...”

Viszont igen elhasznált megállapítás:

„... úgy kellesz nekem,
mint oxigén s a víz...”

A két „Anyá” vers igen

szép. A „Késő üzenet”-ben igen szép sorokat találtam:

„... lásd — csak ennyi
tellett,
általad-szült-álmom
földjein...”

vagy:

„a csend glóriát szó szép
fejedre...”

Az „Altató”-t legszívesebben teljes egészében idézném, de aki birtokában van a kötetnek, könnyen meggyőződhet arról, hogy ez a vers Verebély Gréta talán legmélyebbről fakadt verse.

Megrendítően szép a „Közös utakon” c. költemény, mely vallomás a szülővárosához, Békéscsabához. Legszebb sorait idézem:

„... Te dajkálad álmaim
bokrosodó
hajításait, s a dal hangodból
sarjadt:

Drága Város!...”

Végül kívánom a fiatal költőnek, hogy bátran haladjon tovább azon az úton, melyen elindult, — tanítómestere, Ihász Kovács Éva szerető és gondos vezetésével.

Az *Amulett* c. verseskötet 50 Ft-os áron kapható szövetiségünk budapesti és Pest megyei szervezetének irodájában.

tobágy és Debrecen felé. Gyorsan kihúzott a répatáblából egy jól megtermett cukorrépat és éles bicskájával olyan gyönyörű lovacskát faragott ki belőle, hogy bármelyik király eltátozta volna a száját, ha látja. Mátyás király látta is, mert a szegény legény elébe sietett és szíve mélyéből feltörő sóhajjal átnyújtotta a királynak e szavakkal:

— Igazságos Mátyás király! Fogadd el tőlem ezt a csekélységet. Szeretlek, tisztellek, amiért mindig a szegénynek szolgáltatasz igazságot. Minden művészetemet belefarttam ebbe a répába.

Mátyás megörült a répából kifaragott lovacskáknak, el is tátotta nyomban a száját, majd pénzes zacskójába nyúlt és mosolyogva öntötte az aranyakat a szegény legény markába. A legény azon nyomban gazdaggá vált, mert amikor megszámlálta, ezer arany gazdája lett.

Megtudta ezt a gazdag földesúr. Jó volna neki is egykönnyen ezer arany. Gyorsan kiválasztott legszebb paripái közül egyet, ami száz aranyat is megért és utánavágatott a királynak. Éppen a hortobágyi pusztában érte utól. Leugrott a lováról, s a földön csúszva mászott a király elé:

— Igazságos Mátyás király! — hebegte, mint egy olyan rászorult koldus, aki napok óta nem evett, — ki a szegényt pártfogolod, fogadd el tőlem, nagyon szegény embertől ezt a csekélységet. — Azzal átadta a királynak a fényes szőrű paripát. Mátyás gyanúsán nézte, majd megkérdezte:

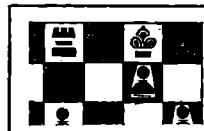
IFJÚ OLVASÓINKNAK

A Mátyás-kanyar

Tiszafüred határában, ahol a Tisza hatalmas kanyarral fordít hátat a Napnak, valamikor réges-régen volt egy szegény legény és egy gazdag földesúr. A szegény legénynek több volt a szívében, mint a zsebében, a gazdag földesúr viszont ravasz

róka volt, megdolgoztatta cselédeit, hogy minél több termés legyen és aranya a zsebében.

Meghallotta a szegény legény, hogy a jószívű és igazságos Mátyás király éppen Tiszafüreden át igyekszik a Hor-

Programbeszámoló

a Wesselényi Sportkör Atlétikai Szakosztályának

1988. évi tevékenységéről

Az atlétikai szakosztály 1988. évi tevékenysége az edzéseken kívül három háziversenyből és három külföldi versenyen (Bécs, München, Szófia) való részvételből állt. Hátra van még az október 10-től 24-ig tartó Rokkantak Szöuli Olimpiája, melyen részünkről két versenyző: Nagy Dénes súlylökésben és diszkoszvetésben, és Pazinczár Attila ötpróbában és 800 m futásban vesz részt.

A versenyekre való felkészülést az 1987. október 1-től 1988. március 31-ig tartó téli edzések alapozták meg. Az edzéseket kedden és pénteken tartottuk

az Ajtósi Dürer sori iskola tornatermében 16 és 19 óra között. Az edzések játékos bemelegítéssel (futballozás, hulahoppozás, medicinlabda-dobálás) kezdődtek, majd 45 perces gimnasztikával folytatódva játékos levezetéssel fejeződtek be. A dobóatléták súlyoztak.

Április 1-től a Bosnyák tér melletti ifjúsági pályán heti két alkalommal, hétfőn és csütörtökön tartottuk, illetve tartjuk az edzéseket. Így a hétvégi esetleges vidékre utazások nem akadályozzák az edzéseken való részvételt. A szorgalmasabbak (3–5 fő) egész nyáron

folytatták, illetve folytatják kedden és pénteken a téli súlyzó, erősítő edzéseket 16 és 18 óra 30 perc között. Vannak sportolóink, akik a 4 edzésen kívül további 1–2 nap futóedzést tartanak. Pazinczár Attila heti egy alkalommal a Népstadionban végez futó és ugró edzést.

Az 1988-as évben legeredményesebb versenyzőink (akik egyre-másra javítják meg országos és egyéni csúcsaikat): Nagy Dénes súlylökésben, Pazinczár Attila ötpróbában, az ötpróba egyes számaiban és 400 m futásban. Jó eredményt ért még el Oláh József távolugrásban, Tóth Istvánné diszkoszvetésben, és a nyári súlyzóedzéseknek köszönhetően Hegedűs Béla is jobb eredményt ért el, mint az elmúlt években.

(Folytatás a 23. oldalról)

— Milyen szegény vagy te, hogy egy drága paripát tudsz nekem ajándékozni?

— Igazságos királyom, nincs nekem egyebem, csak ami rajtam van. Borzasztóan szegény vagyok!

A király végigmérte a gazdag földesurat, s mindjárt átlátott rajta, mert a ruháján csakúgy villogtak-csörögtek az arany pitykék.

— Köszönöm — mondta barátságot mutatva Mátyás király —, de hogy én se legyek szűkmarkú, fogadd el tőlem visszonzásul ezt a nagyon értékes ajándékot. — Azzal átnyújtotta neki a szegény legénytől kapott, répából kifaragott lovacskát. De mert látta, hogy a gazdag földesúr nagyon pislog, még hozzátette: — Vidd csak! Roppant nagy értéke van, ki-

mondhatatlan nagy vagyon. Ezer aranyat ér. Alig egy órája ezer aranyat adtam érte. Most már a tiéd!

A gazdag földesúr a lovacskának kifaragott répával a hóna alatt lógó fejjel ballagott haza. Egész úton marta a fejét a méreg, egy helyen belehasalt a hortobágyi dús legelőbe és dühében öklével verte a földet. Mire hazaért, nem bírta tovább: ordítva végigrohant Tiszafüred főutcáján, majd belevetette magát a Tiszába éppen ott, ahol a nagy habos folyó ma is hatalmas kanyarral fordít hátat a Napnak.

Azóta hívja a nép Tiszafüred-Örvénynél a Tiszának ezt a sarló alakú széles kanyarját — „Mátyás-kanyar”-nak.

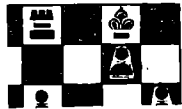
(Tiszafüreden a nép ajkán ma is élő népmese.)

Dénes Géza

Felhívás vetélkedőre

Szövetségünk kulturális osztálya ez évben is megrendezi a Braille írás-olvasás versenyt. A találkozó időpontja: 1988. november 27. vasárnap de. 10 óra 30 perc. Helyszín: budapesti székházunk (XIV., Május 1. út 47.).

Jelentkezni lehet levélben, telefonon, vagy személyesen a kulturális előadónál és a Braille-könyvtár vezetőjénél október 31-ig. A verseny feltevélei megegyeznek a korábbi évekéivel. Minden jelentkezőt és érdeklődőt szeretettel várunk.

Két új versenyzőnk is van, a 17 éves Pócz László és a 21 éves Hegyes Márton, akik egyelőre az egyéni csúcsaikat javítgatják.

1988. április 30-án tartottuk az első házi versenyt. 41 rajtot bonyolítottunk le, 10 m-en 9, 400 m-en 4 versenyzőnk indult. A korai időpont miatt az egyébként közepes eredmények jónak, biztatónak számítottak. A legjobb eredményt Nagy Dénes érte el, aki súlylökésben 12,83 m-re javította az országos csúcsot.

Házi versenyünket országos szintre emeli a vidéki versenyzők részvétele, akik versenyekre Debrecenből, Egerből és Dunaújvárosból érkeznek.

Az idei első nemzetközi versenyen Bécsben vettünk részt 5 versenyző, valamint Dosek Lajosné edző és Dénes József vezető részvételével.

Május 11-én 9 óra 45 perckor indultunk a Keleti pályaudvarról az Orient expresszel. 13 óra 30 perckor érkezünk Bécsbe. 17 órakor találkoztunk az osztrák sportvezetővel, aki a rokkantak ifjúsági vendégházába kísért bennünket. Vacsora után 6 ágyas, kényelmes szobákban töltöttük az éjszakát, majd 12-én a reggeltől estig tartó „Bécsváros” versenyen vettünk részt.

1500 m-es síkfutásban, melyben négyen indultak, a 4 perc 17 másodperccel győztes osztrák versenyző után az egri Mészáros István lett a második, 4 p 32 mp eredménnyel. Pazinczár Attila 4 p 43 mp eredménnyel harmadik. Távolugrásban Oláh József öt induló közül 6,10 méterrel szerzi meg első aranyérmünket. Pazinczár

Attila 5,39 méterrel (egyéni csúcs) negyedik. Oláh József, aki combsérülésre panaszkodott, a tervezett 100 és 400 m-es síkfutásban nem indult, diszkoszvetésben viszont 30,88 méterrel második helyezést ért el a 31,96 m-t dobó osztrák versenyző mögött. Harmadik Pazinczár Attila 30,26 méterrel, negyedik Nagy Dénes 29,10 méterrel. Nagy Dénes első helyezést ért el súlylökésben 12,48 méterrel, több mint 1 m-t verve a 4 induló közül második helyezett 11,11 m-t elérő osztrák versenyzőre.

Hegedűs Béla a B kategóriások után, A kategóriában súlylökésben, technikailag bizonytalankodva két érvényes dobást teljesítve, 9,67 m eredménnyel első helyezést ért el. Diszkoszvetésben 5 sorozaton át vezetve, 28,92 méterrel második lett a hatodik sorozatban 29,24 m-t dobó osztrák versenyző mögött. A „Bécsváros” bajnokságán negyedik aranyérmünket Oláh, Nagy és Hegedűs után Pazinczár Attila gerelyhajításban 42,12 m-es kiváló eredménnyel szerezte meg.

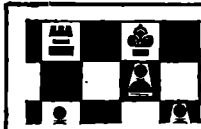
Pazinczár Attila ötpróbában 2596 pontos országos csúcsot ért el — a régi 2479 pont volt.

Az eredményes versenyt (versenyzőink jobb eredményt értek el, mint 1987-ben Moszkvában) az érmek kiosztása, majd ünnepi vacsora követte. 13-án pénteken emlékezetes fél napot töltöttünk a schönbrunni kastély gyönyörű parkjában, megcsodálva a faragott barokk tritonokat és a művészi módon nyírt fenyő és egyéb sövényritkaságokat.

Délután hazaindultunk az Orient expresszel.

Második házi versenyünket június 18-án tartottuk. Az olimpiára készülő Nagy Dénes foghúzás miatt nem tudott indulni. Pócz László 4,00 m-t ugrott távolugrásban (egyéni csúcs). Hegyes Márton 3000 m-en 11 p 40 mp-et futott. A távot Mészáros István 10 p 20 másodperccel nyerte meg. Az 1500 m-t 4 p 48 másodperccel Pazinczár Attila nyeri, második a dunaújvárosi Hertelendi Zoltán, eredménye 5 p 40 mp. A nagy szél miatt Oláh József csak 5,46 m-t ugrik távolba, Pazinczár Attila 5,11 méterrel a második. Pazinczár Attila 100 m-en 12,5 másodperccel egyéni csúcsot fut. Jó eredményt ért el Hegedűs Béla súlylökésben 10,95 méterrel. Tóth Istvánné diszkoszvetésben 22,60 méterrel nyert. Halmi Aranka az országos csúcstól 1 cm-rel elmaradva 4,16 m-t ugrott távolba.

Második nemzetközi versenyünkre június 25-én került sor. 23-án 9 óra 45 perckor indultunk az Orient expresszel, s mintegy 11 órás utazás után 20 óra 30 perckor érkezünk meg Münchenbe. A vendéglátók az állomáson vártak, majd elkísértek egy tágas térségen épült szállásra, ahol ragyogó tisztaságú, kényelmes, 2 ágyas szobákban helyeztek el. Másnap reggel korlátlan mennyiségű különböző fajta meleg zsemlével és egyéb ennivalóval kedveskedtek. A nap hátralevő részét a városban töltöttük. A Bajor Rokkantak Sportszövetsége az előzetesen kikötött élelmezési költségekre, a szállásköltségre, valamint a 10 Május 25-én szombaton a Bajor Rokkantak Sportszövetsége ál-

kás fejenkénti nevezési díjra nem tartott igényt. Csapatunkat ingyenesen látta vendégül. Tal megrendezett „Vakok Sport-ünnepe” könnyűatlétikai versenyén, melyen a rendező országon kívül további 5 ország versenyzői vettek részt (Belgium, Dánia, Hollandia, Magyarország, Svájc), hazánkat 3 versenyző: Hegedűs Béla, Nagy Dénes és Pazinczár Attila képviselte. Az edző Kállai Irén, vezető Hegedűs Béla volt. A verseny az olimpiára való felkészülést szolgálta.

B/3 kategóriában Nagy Dénes súlylökésben (11,85 m) és diszkoszvetésben is (31,26 m) első helyezést ért el. Pazinczár Attila B/2 kategóriában három versenyző közül a moszkvai EB bronzérmes helyet elért Knors Walter után ötpróbában 26 ponttal lemaradva második helyezést ért el. Knors Walter 2558 pont (távol 618 cm, gerely 31,16 m, 100 m 11,21 mp, diszkosz 27,14 m, 1500 m 4 p 59 mp).

Pazinczár Attila 2532 pont (513 cm, 43,22 m, 12,69 mp, 29,52 m, 4 p 43 mp). B/1 kategóriában Hegedűs Béla diszkoszvetésben (30,80 m) és súlylökésben (9,39 m) is első helyezést ért el.

A baráti hangulatban zajló versenyt búcsúvacso, eredményhirdetés és ajándékok kiosztása (müncheni söröskorsó), pihenés, majd a vasárnapi 11 óras visszaút követte.

Ez évi harmadik versenyünket, mely háromoldalúnak indult, s melyen a lengyelek utazási problémák miatt nem tudtak résztvenni, bolgár sportbarátaink rendezték július 30-án Szófiában.

29-én 7 óra 30 perckor indulunk a Malév járatral. Jó óra múlva már találkoztunk a bolgár sportvezetővel és segítőkész tolmácsunkkal, akik egy másodosztályú szállodába vezettek bennünket. A rendezők kétágyas szobákban helyezték el a Dénes József vezetése alatt érkező 11 sportolóból és 2 edzőből álló csapatot. Egy másodosztályú étteremben kiváló étkezésben volt részünk. A pénteki városnézés után, amikor külön csoportokban is bebarangoltuk a várost, a szombati nap délelőttjét és kora délutánját a 16 óra 30 perckor kezdődő versenyre való felkészülésként pihenéssel, alvással töltöttük.

A versenyt B/1, B/2, B/3 kategóriában rendezték. Mivel azonban a lengyelek nem vettek részt, egy-egy számban kevés versenyző indult, ezért nem annyira a helyezésekre, mint inkább a jó eredményekre koncentráltunk.

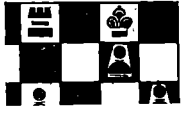
Viszonylag gyengébb eredményt ért el csapatunkból Hertelendi Zoltán, aki a 400 m-t 63 mp, az 1500 m-t 5 p 23 mp alatt futotta. Két most debütáló versenyzőnk, ha nem is ért el jó eredményt, de saját csúcseit megdöntötte. Pócz László távolugrásban 400 cm-ről 432 cm-re, 100 m-en 14,6 mp-ről 14,1 mp-re, Hegyes Márton távolugrásban 445 cm-ről 485 cm-re, 3000 m-en 11 perc 40 mp-ről 11 p 20 mp-re javult.

B/1-es lányaink a szokásos formát nyújtották. Rév Miklós-né távolugrásban 364 cm, Dombi Andrea 361 cm, 100 m-en Dombi 16,1 mp, Rév-né 16,2 mp, Févné diszkoszban 19,01 m-es

országos csúcsától elmaradva 17,88 m-t ért el.

Csák József, aki a házi versenyen betegeskedése miatt mélyen régi jó formája alatt szerepelt, a jó versenyszellem és a tartánpálya lehetőségével élve jobb eredményt ért el, mint az elmúlt időben. 100 m-en 12,9 mp-et, 400 m-en a házi versenyen elért 66 másodperccel szemben itt 57,5 mp-et ért el. Oláh József, akire szintén fárasztólag hatott, hogy számból mintegy 4 órán belül kellett versenyeznie, legjobb eredményeitől elmaradva, de a tavalyinál jobbat érve el, távolban 582 cm-t, magasban 160 cm-t, hármasugrásban 11,64 m-t ugrott. A távolugrást a bolgár versenyző 612 cm-rel nyerte. Tóth Istvánné gyenge súlylökés után kiváló eredményt, 24,23 m-t ért el diszkoszvetésben, pár centivel maradva el az országos csúcstól. Hegedűs Béla súlylökésben jó eredményt érve el, 10,51 m-t lökött, diszkoszvetésben 29,64 m-t dobott B/1 kategóriában. Halmi Aranka gyengébb 100 m (14,6 mp) után országos csúccsal örvendeztetett meg minket távolugrásban. A csúcstól 417 cm-ről 429 cm-re javította. Nagy Dénes 12,50 méterrel szerzett első helyet és verte meg régi országos csúcs-tartónk Czuth Gábor mindenkori legyőzőjét, a bolgár Szake-lovot. Diszkoszban a B/3 kategóriában gyengébbnek számító 30,23 m-t dobott, mintegy 6 méterrel elmaradva Szake-lovtól.

Pazinczár Attila a 4 óra alatt 6 számban is versenyzett. Egyé-

ni csúcstól állított be 100 m-en: 12,4 mp. (Ezt a számot a bolgárok 12 másodperccel megnyerték.) Távolban 5,64 m-t ugrott (egyéni csúcs), gerelyben 39,71 m-t dobott, diszkoszban 28,80 m-t.

Az 1500 m-es síkfutás előtt megpróbálta Csák József 7 éve fennálló országos csúcsát megjavítani az ötpróbában nem szereplő 400 m-en, s ez sikerült is neki. (55 mp-ről 54,1 mp-re) 1500 m-en így a szokásos 4 p 40 mp körüli idő helyett 5 p 02 mp-et ért el.

Vendéglátóink csapatunkat autóbusszal kirándulásra vitték a Vitosára. A hegymászás után jólesett az erdei vendéglőben egy üveg sör mellett elkölteni a bőséges ebédet. A visszautazás hétfőn délelőtt szintén Malév járással történt.

A szófiai nemzetközi verseny után, ahol a lökő-, dobó- és ugrószámokban sportolók eredményét tovább növeli az a tény, hogy a szokásos 6 kísérlet helyett idő hiányában 3 próbát tehettek, harmadik háziversenyünkre szeptember 10-én került sor.

Fontosabb eredmények: távolugrásban első Oláh 548 cm, második Pazinczár 521 cm, harmadik a közöttünk először szereplő 16 éves Kispál József 504 cm stb. Hármassugrásban Oláh 11 métert ért el. 100 m-es síkfutásban első Pazinczár 12,4 mp, második Kispál József 13,6 mp, harmadik Hegyes Márton 14 mp. 1500 m-en első Pazinczár 4 p 43 mp, második az egri

Mészáros 4 p 50 mp, harmadik a dunújvárosi Hertelendi 5 p 10 mp, negyedik Hegyes 5 p 24 mp, ötödik Kispál 5 p 30 mp, hatodik Kovács Máté 6 p 24 mp.

Súlylökésben B kategóriában Nagy Dénes jó sorozat mellett 12,64 m-t, A kategóriában Hegedűs 10,41 m-t ért el. Diszkoszvetésben első Nagy Dénes 31,26 m, második Pazinczár 30,14 m, harmadik Oláh 28,63 m. Hegedűs 28,53 m-t ért el. Gerelyhajítást Pazinczár nyerte 40,30 méterrel, második Hegyes — 10 méterrel javítva meg legjobbját — 29,22 méterrel. Nők közül jó eredményt ért el Tóthné, a súlylökést 8,30 méterrel nyerte, második Oláhné Szekeres Margit. Diszkoszban Tóthné 23,32 m, Oláhné 18,83 m. Halmi Aranka távolugrásban 399 cm-t ért el, a 100 m-t 15 mp alatt futotta. Révnyé A kategóriában távolugrásban, súlylökésben, diszkoszvetésben vett részt.

A három nemzetközi és házi-verseny után várakozással és bizakodással tekintünk a Szöuli Olimpiára, ahol Nagy Dénestől súlylökésben országos csúcsa (12,88 m) körüli eredményt várunk, mely reméljük esetleg éremre is elegendő lesz. Pazinczár Attilától bécsi országos csúcsánál jobb eredményt, 2600 feletti pontot várunk, s reméljük, hogy ez a második-negyedik hely valamelyikére talán elég lesz. Tóth István edzőnek jó munkát, a két sportolónak jó eredményt kívánunk!

Hegedűs Béla

hirdetések

21 éves vagyok, házasság céljából megismerkednék korban hozzáillő sorstársnővel. Címem: Dömötör Sándor, Kecskemét—Hetényegyháza, Vezér u. 6. 6044.

*

45 éves, 186 cm magas férfi vagyok, házasság céljából megismerkednék 35—45 év közötti gyengénlátó nővel, aki gondjait-baját szívesen megosztaná velem. Pontírású leveleket „Tavaszi boldogság” jelígre várok a szerkesztőségbe.

*

Eladó egy YAMAHA Ps 6100 és egy YAMAHA Ps 35 jelzésű orgona. Érdeklődni lehet Farkas Péternél, munkaidőben (fél 8—du. 2-ig) a 636-688 telefonon.

*

51 éves, gyengénlátó, fekete hajú özvegy sorstársnő társaság hiányában ezúton keresi korban hozzáillő, józan életű, elsősorban gyengénlátó férfi ismeretségét. Leveleket „Várlak” jelígre kér a szerkesztőségbe.

hirdetések

Úttörő nyár

1988 nyarán igazán nem panaszkodhattak a Vakok Általános Iskolájának tanulói; szokatlanul sok lehetőség állt előttük nyaralásra, táborozásra.

Diákjaink idén Zánkán, Toranádaskán, Somogyváron, Bükkszentkereszten és Soltvadkerten vehettek részt az iskola által kínált programokban.

Beszámolómat az utóbbira szűkítem, hiszen ez volt az első olyan évünk, amikor helyet kaptunk a zuglói általános iskolák közös táborába.

A fokozott várakozás és kíváncsiság kölcsönös volt, házigazdáink nem tudták előre, hogy ottlétünk milyen különleges problémákat fog jelenteni, mi pedig szerettünk volna jó benyomást kelteni, egy esetleg most induló kapcsolat kezdetén.

Hat pedagógus erősítette a küldöttséget: Forgács Zsuzsa, Becska Zsuzsa, Koppányné Vámos Judit, Bárczi Kinga, Várhelyi Iván és jómagam, a csapatvezető. A ránk bízott húsz diák között kilenc állami gondozott volt.

Az első ráncsodálkozás után hamar eloszlottak a kezdeti tartózkodás pillanatai. Gyerekeink talpraesetten vették birtokukba új birodalmukat. Már az első este rendezett tábortűznél sikert arattunk, énekeinket, szavatainkat elismerően tapsolták meg a többiek. Egykettőre szert tettünk barátokra is; kit asztaliteniszezni, kit focizni vagy csak egyszerűen beszélgetni kértek el az alkalmi pajtások. A csodálatos időhöz ideális környezetet jelentett a tábor kapujáig hullámozó sekély vizű tó; ezt minden alkalommal örömmel ki is használtuk. Meg is látszott rajtunk; szinte mindenki alapos színváltozáson ment át a hét alatt. Vízbiciklizés, hintázás, labdázás tarkította a strandon a programot.

Természetesen nemcsak hverésztünk. Bár messze volt a falu, egy kiadós gyalogtúrát azért beiktattunk, már a környék megismerése végett is. Hogy izgalmasabb legyen, éjszakai kirándulást is szerveztünk a sűrű erdőbe, ahonnan

kissé összekarcolva, de vidáman kászálódunk elő. Nem kértünk felmentést semmi alól: kétszer is részt vállaltunk a tábori őréségből, ahol megálltuk helyünket. A tábor vezetősége nem győzött dicsérni minket, hiszen nemhogy problémát nem okoztunk, de példás rendet tartottunk lakóhelyünk környékén, minden reggel takarítva, szépítve azt.

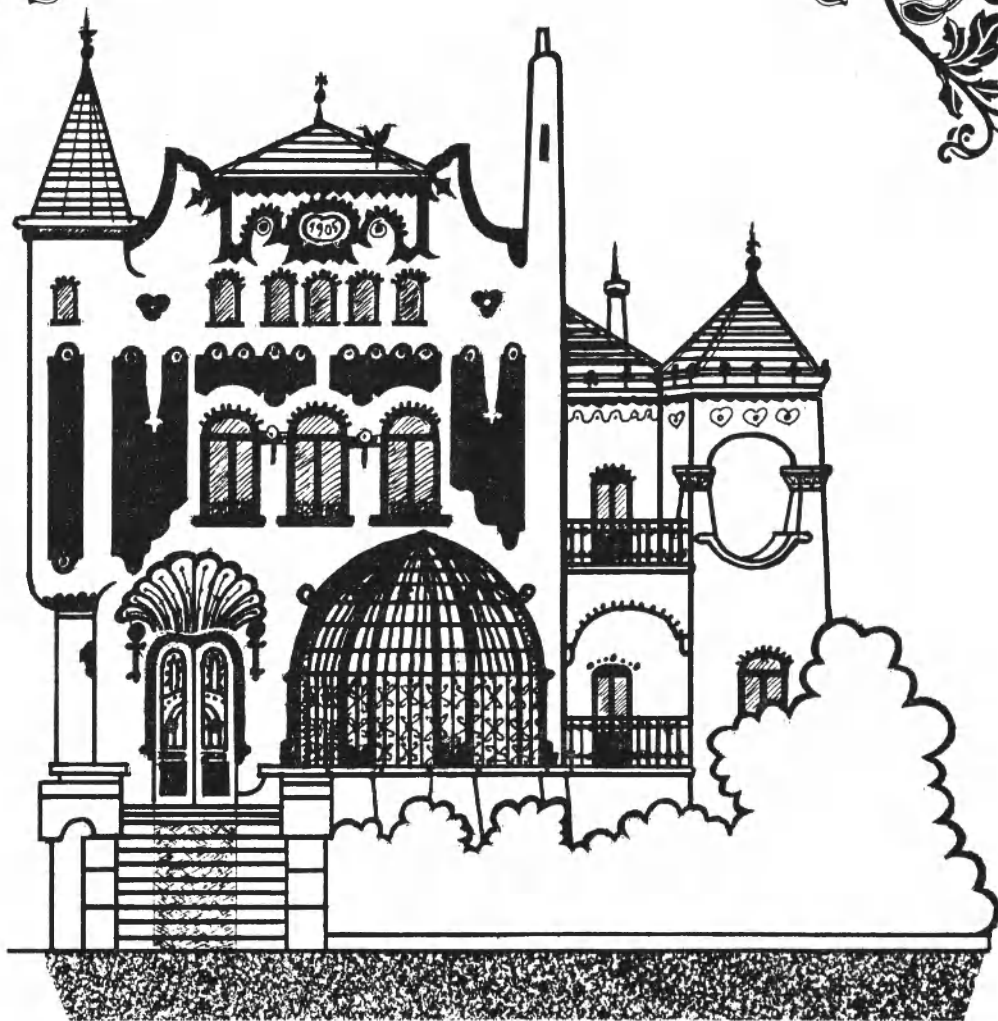
Tűlzás nélkül állíthatom, maradandó élményt szerzett ez a nyaralás minden résztvevőnek. A gyerekek lelkendezve meséltek még hetek múlva is Soltvadkertről, a kerület úttörői megismertek, talán megszerettek, de mindenképpen elfogadtak minket, a vezetőség elégedetten terjesztette ki a jövő évi meghívást ránk is.

Csak azt kívánhatjuk őszintén minden jövőendő táborozónak: ennél rosszabbul ne érezze magát senki, mint mi 1988 nyarán Soltvadkerten.

*Péró Gyöngyi
csapatvezető*

1918

1988 a Vakok és Gyengénlátók
Országos Szövetsége megalakulásának
70. évfordulója

**KORSZERÜ
GAZDASÁGOS
CSOMAGOLÓANYAGRA
VAN SZÜKSÉGE ?**

AJÁNLATAINK :

- LAKOSSÁGI KISZERELÉSHEZ ;
MODERN, ESZTÉTIKUS
HENGERES KOMBI DOBOZOK**
- SZÁLLITÓI CSOMAGOLÁSHOZ
KÖNNYŰ, MAGAS TERHELHETŐ-
SÉGŰ PAPIRHORDÓK**
- RÉSZLETES INFÓRMÁCIÓ,
CSOMAGOLÁSI SZAKTANÁCS-
ADÁS, RÖVID VÁLLALÁSI
HATÁRIDŐ!**

**Papiripari Vállalat Kiskunhalasi Gyára
Vállalkozási Osztály**

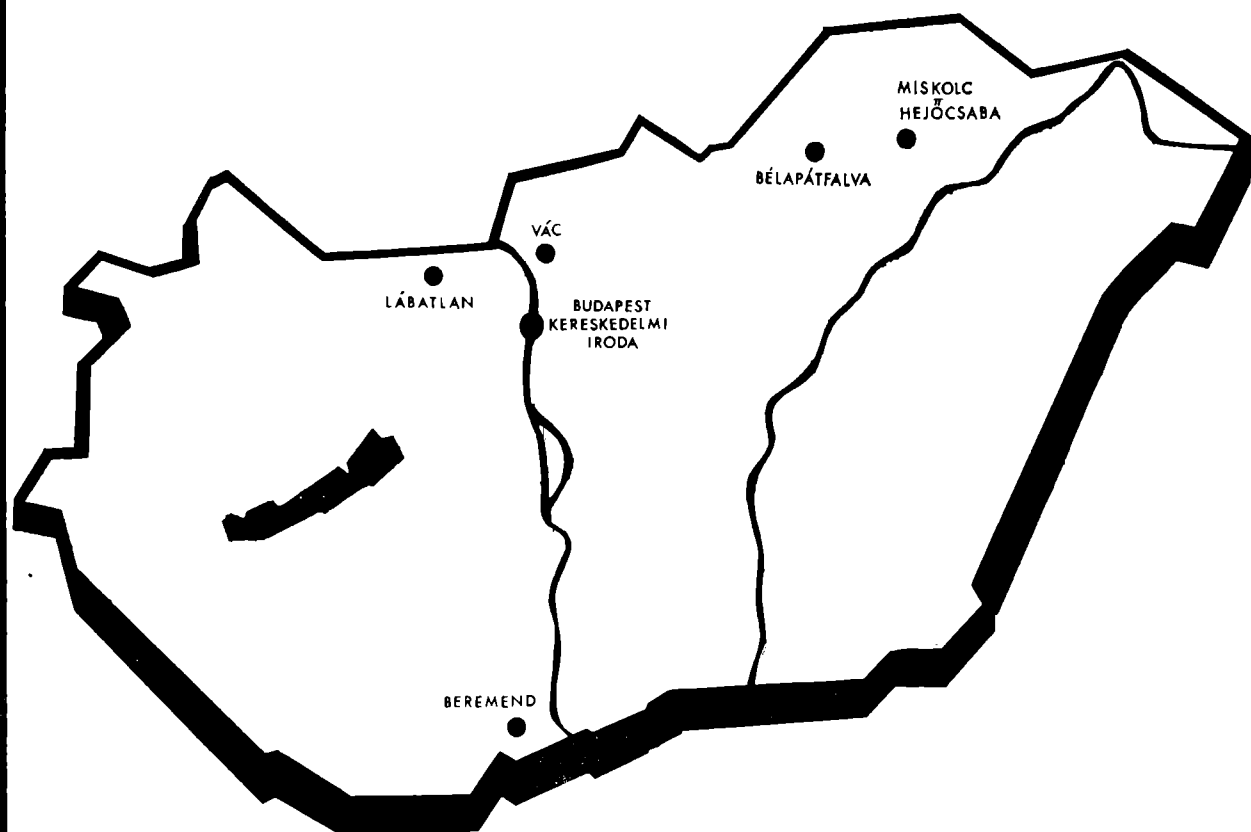
**6400 Kiskunhalas,
Középső Ipartelep 6.**

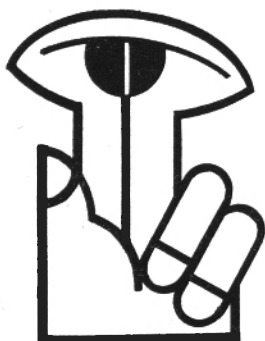
Tx. 26-341   Tel. (77) 21-344

Cement - és Mészművek VÁC

**VÁSÁROLJA
A CEMENTIPAR
TERMÉKEIT !**

CAMERATEXT

Gazdasági Munkaközösség
7633 PÉCS

Dr. Münnich F. u. 16/b
Tel: (72) 19-601

AJÁNLATA:

GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

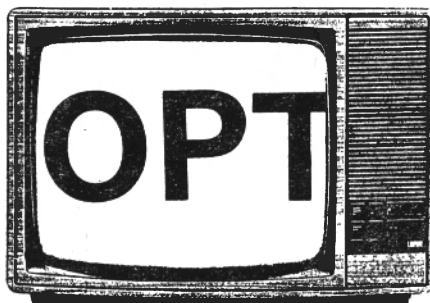
GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

GRANDOPTIK

**Nagyító készülék
gyengénlátóknak,
látásmaradvány-
nyal rendelkezők-
nek és munkálta-
tóikkal.**

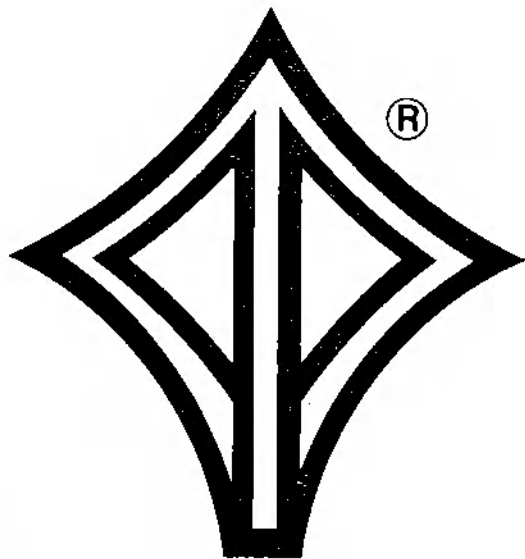
**4-15 MÁS OPTIKÁKKAL ENNEK IS TÖBBSZÖRÖS
NAGYÍTÁSÁVAL MŰKÖDŐ ZÁRT TV LÁNC**

**AMELY SEGÍTI: - az írást, olvasást,
javítási és gépelési munkákat**

*Sport- és
szabadidőruházat*

*Sport- és
szabadidőruházat*

*Sport- és
szabadidőruházat*

Gyártja:

SENIOR

VÁCI KÖTÖTTÁRUGYÁR

30 ÉVE

A SZÁMÍTÁSTECHNIKA ÉLVONALÁBAN

- Komplex vállalkozások
- Egyedi szoftverek fejlesztése
- Távadatátviteli szoftverek
- Típus szoftverek készítése
- Mikro és nagyszámítógépes rendszerek fejlesztése és installálása
- IBM-PC/AT számítógépek értékesítése
1 év garanciával
- Mikroszámítógépek szervizelése
- Szervezés
- Programozás
- Adatrögzítés (floppyra is)
- Számítógépes adatfeldolgozás

**Élelmiszeripari Ügyvitelszervezési és Gépi
Adatfeldolgozó Vállalat**

Cím: 1111 Budapest, Budafoki út 59.

Telefon: 852 - 972

SZÉP A FÉNYKÉP F O R T E P A P Í R O N
SCHÖN SIND DIE BILDER AUF F O R T E P H O T O P A P I E R
YOUR PICTURES ARE NICE ON F O R T E P H O T O P A P E R S

PHOTO FILMS
PHOTO
AND PAPERS

FÉNYKÉPEZÉSHEZ HASZNÁLJA A FEKETE-FEHÉR ÉS SZÍNES
F O R T E A N Y A G O K A T !

BENUTZEN SIE ZUM PHOTOGRAPHIEREN DIE SCHWARZ-WEISSEN
UND FARBIGEN F O R T E M A T E R I A L I E N !

USE IT TO THE BLACK-AND-WHITE AND COLOR
P H O T O - M A T E R I A L S M A D E B Y F O R T E !

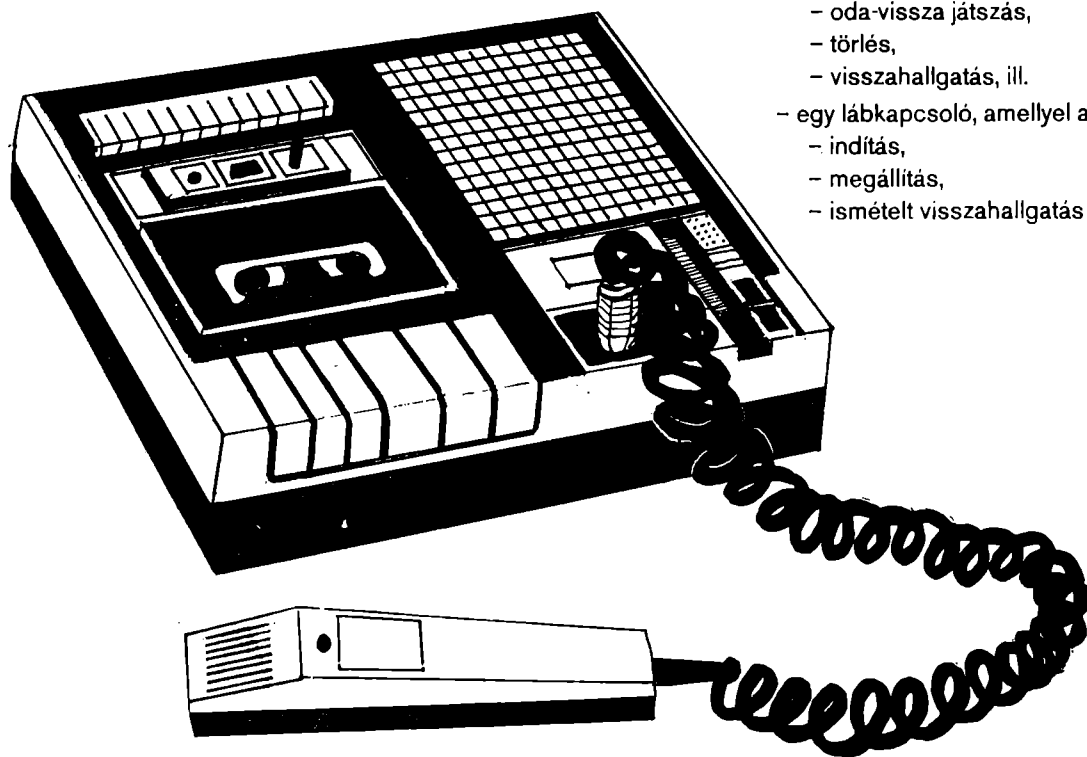
F O R T E F O T O K É M I A I I P A R

2601 VÁC, VÁM UTCA 3. PF. 100. TELEX: 22-5022

HUNGARY

FIGYELEM!**A VAKOK MUNKÁJÁT,
TANULÁSÁT SEGÍTI A
DK 40 TÍPUSÚ DIKTAFON****TARTOZÉKAI:**

- kézikapcsolású mikrofon, amellyel
  - gyors szövegszerkesztés,
  - oda-vissza játszás,
  - törlés,
  - visszahallgatás, ill.
- egy lábkapcsoló, amellyel az
  - indítás,
  - megállítás,
  - ismételt visszahallgatás történhet.

Ára: 11588,- Ft.

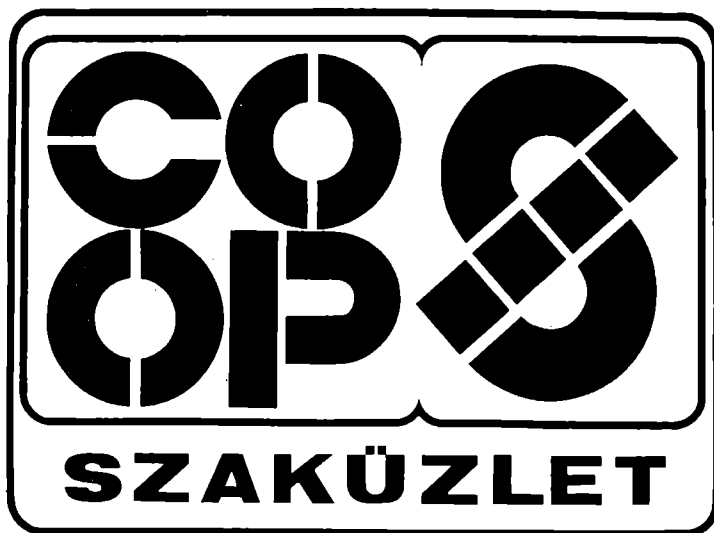
**Kapcsolatfelvétel a BRG Kereskedelmi
Főosztályával a 803-535 telefonszámon
lehetséges.**

BÁRMERRE VISZ ÚTJA – KEZDJE A SKÁLÁNÁL!

A FOGYASZTÁSI
SZÖVETKEZETEK

SKÁLA-COOP
ÁRUHÁZAI ÉS

SZAKÜZLETEI

SZERTE AZ ORSZÁGBAN KÜLÖNLEGES
VÁLASZTÉKKAL, AZ ÉLELMISZER, RUHÁZATI
ÉS VEGYESIPARCIKKEK EGYEDI
ÁRUSKÁLÁJÁVAL VÁRJÁK KEDVES
VÁSÁRLÓIKAT

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA
FELELŐS KIADÓ: ERHARTNÉ DR. MOLNÁR KATALIN FŐTITKÁR
SZERKESZTŐ: BARNA ZOLTÁN
MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF
FOTÓ: HOLLÓSY ZOLTÁN
KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

---

80 4985 Pátria Nyomda — Felelős vezető: Vass Sándor vezérigazgató

ISSN 0209—6765

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Barna Zoltán: Zenei rovat

Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat

Kuminka Györgyné: Úttörő rovat

Kerekes Mária: Nők részére

Kiss János: Egészségügyi rovat

	Oldal
Kuminka Györgyné— Erhartné dr. Molnár Katalin—Daru Geróné: Fehér Anna:	1
	5
Csik Lajos:	7
Várvölgyi János:	7
Sütő Klára:	8
Szabó István:	8
Kis Varga József:	9
Kis Varga József:	9
Dr. Bodor Ödönné:	10
Szonda Klára:	10
Kovács István:	11
K. A.:	11
Pálfi Ferenc:	12
Pis Mátyásné:	13
Bieber Mária:	14
Németh Tamás:	19
Ihász-Kovács Éva:	20
Ihász-Kovács Éva:	20
Jákói Attila:	20
Jákói Attila:	20
Ráczné W. Erzsébet:	21
	23
Dénes Géza:	24
Hegedűs Béla:	24
	27
	28
Péró Gyöngyi:	29

